

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

**PROMĚNY DOMU DĚTÍ A MLÁDEŽE VE STRAKONICÍCH
PO ROCE 1989**

Vedoucí práce: PaedDr. Petr Bauman, Ph.D.

Autor práce: Sandra Petrášová

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: III.

Forma: prezenční

2021

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

26. 3. 2021

Sandra Petrášová

Děkuji vedoucímu diplomové práce PaedDr. Petrovi Baumanovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky, trpělivost a metodické vedení práce. Dále děkuji Mgr. Ivě Šrámkové, Hedvice Kozlové a Mgr. Milanovi Jandovi za poskytnutí rozhovorů a informací. V neposlední řadě děkuji Lukášovi Schovancovi za psychickou podporu a Mgr. et Mgr. Liborovi Staňkovi, Ph.D., ze Státního okresního archivu ve Strakonících za podporu mé badatelské práce.

Obsah

Úvod.....	5
1 Vývoj zájmového vzdělávání dětí a mládeže	7
1.1 Zvyšující se význam volného času a začátek mimoškolní výchovy	7
1.2 Okresní dům pionýrů a mládeže ve Strakonících.....	8
2 ODPM a DDM Strakonice v letech 1989–1994	11
2.1 Období transformace	11
2.2 Změny budov	12
2.3 Formy zájmového vzdělávání.....	13
3 DDM Strakonice v letech 1995–2002	15
3.1 Formy zájmového vzdělávání.....	17
4 DDM Strakonice od roku 2002.....	20
4.1 Zájmová činnost a formy zájmového vzdělávání	22
4.2 Personální zajištění	25
4.3 Financování	26
4.4 Prostorové podmínky.....	27
4.4.1 Budova Na Ohradě	28
4.4.2 Centrum ekologické výchovy na Podskalí	29
4.4.3 Zálesí	29
4.4.4 DDM Vodňany	30
4.5 Zájmové kroužky při DDM Strakonice	30
Závěr	35
Seznam použitých zdrojů.....	37
Seznam použitých zkratk	41
Přílohy.....	42
Abstrakt.....	54
Abstract.....	55

Úvod

Domy dětí a mládeže prošly v posledních letech velkou změnou. Největším milníkem byl rok 1989, po kterém došlo ke kompletní transformaci, která vedla ke změně legislativního rámce, celkového pojmání výchovy ve volném čase a zájmového vzdělávání. Je tedy nutné si uvědomit, jaké historické události vedly ke změně a jaké to mělo na domy dětí a mládeže vliv. Dům dětí a mládeže jsem navštěvovala již od raného dětství a určitý vývoj jsem rovněž vnímala, a proto jsem se rozhodla provést empirický kvalitativní výzkum, který by tyto proměny domů dětí a mládeže podrobněji prozkoumal na případu Domu dětí a mládeže ve Strakonici.

Cílem bakalářské práce je detailní popis vybraného zařízení, kterým je Dům dětí a mládeže Strakonice. Využitou metodou bude případová studie, ve které se budu zabývat dopady změn v devadesátých letech 20. století a následným vývojem vybraného zařízení až po současnost. Jednotlivé celostátní změny budou představeny na vývoji daného zařízení. Dále se bude jednat o zmapování změn prostorových podmínek a rozšiřování zájmové činnosti v průběhu let.

První kapitola se bude zabývat stručným přiblížením vzniku a vývojem pojetí mimoškolní výchovy na území tehdejšího Československa, konkrétně se budu věnovat popisu historického vývoje středisek pro volný čas na příkladu Okresního domu pionýrů a mládeže Strakonice, a to od doby vzniku zařízení. Druhá kapitola bude zaměřena na transformaci pojmání volného času v souvislosti se změnou politického režimu a ideologie v oblasti výchovy. Popsán bude dopad těchto změn na činnost daného zařízení po roce 1989 do roku 1995. Ve třetí kapitole se práce bude zabývat činností Domu dětí a mládeže a činností Centra pro volný čas dětí a mládeže v letech 1996–2002. Čtvrtá kapitola se bude zabývat činností Domu dětí a mládeže Strakonice od roku 2002 po současnost. Popíšu jednotlivé kategorie zájmových činností, personální podmínky a financování. Dále budou popsány současné prostorové podmínky zařízení a jejich stručný vývoj. V poslední části se bude práce zabývat některými zájmovými kroužky, které zařízení v průběhu let nabízelo či stále nabízí.

Mezi základní zdroje, o které se práce opírá, patří rozhovory s řediteli Domu dětí a mládeže Strakonice, dokumentace ze Státního okresního archivu Strakonice, publikace a hodnotící zprávy o činnosti vydané samotným zařízením.

1 Vývoj zájmového vzdělávání dětí a mládeže

Zájmovému vzdělávání byla věnována pozornost již v polovině 20. století a v dnešní době se stává důležitou náplní volného času dětí a mládeže. V následujících kapitolách se budeme věnovat krátkému nastínění historického vývoje mimoškolní výchovy, vzniku domů dětí a mládeže a jejich transformace po změně politického režimu v roce 1989. Historické změny budou popsány na příkladu vybraného zařízení, kterým je Dům dětí a mládeže ve Strakoncích.

1.1 Zvyšující se význam volného času a začátek mimoškolní výchovy

V druhé polovině 20. století dochází ke zvyšování významu volného času, což bylo způsobeno zkrácením pracovní doby. V Československé socialistické republice byl na konci 60. let zaveden pracovní týden s 42,5 hodinami (5 pracovních dní po 8,5 hodinách), který byl po r. 1989 změněn na čtyřicetihodinový pracovní týden (5 dní po 8 hodinách, fakticky však o změnu nešlo, jelikož se do pracovní doby pouze přestala počítat přestávka v práci, kterou je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci).¹ Volný čas je ale v této době zatížen potřebou totalitního režimu politicky a osvětově ovlivňovat život obyvatel. Výchovně-vzdělávací systém byl ovlivněn tzv. *kolektivismem*, kdy na zájmy jedince nebylo nahlíženo jako na prioritní, nýbrž jako prioritní vyvstávaly zájmy totalitní společnosti.

Důsledkem socialistické pedagogiky dochází k prosazování výchovy mimo vyučování jako součásti vize „*celodenní školy*“, která vedla k vytvoření koncepcí mimoškolní a mimoškolní výchovy. Mimoškolní výchova znamenala aktivity realizované školou v době mimo povinné školní vyučování, které sice nebyly předepsány učebními osnovami, ale těsně s vyučováním souvisely. Výchova mimoškolní byla záležitostí

---

¹ KAPLÁNEK, Michal. Volný čas jako sociální problém na přelomu 19. a 20. století, s. 44.

jiných než školních institucí. Jednalo se o výchovně vzdělávací činnost, kterou s žáky konaly různé společenské organizace.²

Utváření a prosazování mimoškolní výchovy vedlo ke vzniku prvních Domů pionýrů a mládeže, které se začínají objevovat v 60. letech 20. století. Název „Dům pionýrů a mládeže“ vyplýval z tendence státních orgánů a orgánů komunistické strany nahradit pojem dítě pojmem pionýr, což bylo doprovázeno snahou o stoprocentní organizovanost dětí v pionýrské organizaci. Tato snaha však nikdy naplněna nebyla a zůstala na úrovni politického přání.³ Mezi lety 1971–1989 zažívají Domy pionýrů a mládeže kvantitativní rozvoj.

Koncepce hlavní myšlenky zájmového vzdělávání byla obsažena v zákoně č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních. Podle § 17 odst. 1: *„Výchova mimo vyučování tvoří organickou jednotu se školní výchovou. Jejím úkolem je poskytnout žákům po vyučování aktivní odpočinek, rozvíjet jejich osobité schopnosti, nadání a zájmy, vést je k účasti na společenském životě přiměřeně jejich věku a pomáhat jim při přípravě na vyučování. Výchova mimo vyučování přispívá i k uvědomělé volbě povolání.“*

O činnosti domů pionýrů a mládeže se zde pak hovoří v § 17 odst. 1 takto: *„Dům pionýrů a mládeže jako státní mimoškolní výchovné a vzdělávací zařízení pomáhá plnit hlavní výchovné cíle a poslání škol a programové a obsahové zaměření činnosti Pionýrské organizace Socialistického svazu mládeže a Socialistického svazu mládeže. Dům organizuje výchovně vzdělávací práci s dětmi a mládeží v době mimo vyučování a metodicky pomáhá školám, Pionýrské organizaci Socialistického svazu mládeže a Socialistickému svazu mládeže.“*

1.2 Okresní dům pionýrů a mládeže ve Strakonících

Historie Domu dětí a mládeže ve Strakonících sahá až do 60. let 20. století. V letech 1963–1964 tehdejší Okresní dům pionýrů a mládeže (dále jen ODPM) začíná nabízet první zájmové činnosti. V propagačních materiálech nalezneme poslání domů pionýrů

---

² DUDOVÁ, Anna. Vývoj pedagogiky volného času v Československu, s. 74.

³ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*, s. 128.

a mládeže formulované takto: „posílit ideově politickou a mravní výchovu mládeže, prohloubit její přípravu k uvědomělému životu v socialistické společnosti.“⁴

ODPM pracoval s dětmi školního věku a s mládeží do osmnácti let. Činnost byla (do roku 1989) rozdělena do čtyř oblastí působnosti, kterými byly: pravidelná zájmová činnost, nepravidelné akce a soutěže, metodická pomoc Pionýrské organizaci Socialistického svazu mládeže a letní činnost.⁵ Byly pořádány naučné stezky v blízkém okolí – po Blatensku či Strakonicku. Jednalo se o poznávání historických památek či rostlin, výlety byly spojeny s rekreační a zábavnou činností. Činnost byla organizována v oddělení společenských věd, oddělení estetické výchovy, oddělení techniky, oddělení turistiky, oddělení přírodovědy, oddělení metodiky a oddělení školy.

V počátcích se ODPM potýkal s nízkým počtem zaměstnanců. Do roku 1965 to byli pouze tři pracovníci, ale postupně se počet navyšoval a v roce 1974 v zařízení pracovalo dvanáct zaměstnanců, z toho devět pedagogických. Jednotlivé zájmové kroužky byly pod vedením externích pracovníků, kteří se o dané aktivity zajímali. Pro ně byly vytvořeny metodické návody, jak daný útvar vést.

Zařízení spadalo pod správu Okresního úřadu, který jej financoval. Dále získávalo ODPM úplaty od účastníků zájmových kroužků a v neposlední řadě finanční příspěvky od města na činnosti, které se týkaly jeho reprezentace.

Nabízená pravidelná zájmová činnost byla organizována v podobě zájmových kroužků, které byly zaměřeny na rozvoj zručnosti, dovedností a prohlubování zájmů dětí. Nabídka zájmových útvarů se měnila v souvislosti s tím, jak se měnily personální materiální a prostorové možnosti a jak se měnily také zájmy dětí a mládeže. V letech 1963–1964 nabízel ODPM pět zájmových útvarů. Na konci 70. let bylo nabízeno 39 zájmových útvarů, které navštěvovalo v průměru 412 dětí. Záznamy uvádějí, že v osmdesátých letech bylo nabízeno okolo 60 zájmových kroužků, které v průměru navštěvovalo kolem jednoho tisíce účastníků. Každoročně ODPM pořádal letní pobytové tábory na Zálesí a Kadově, výměnné pobyty do NDR, putovní výlety a příměstské tábory. Například v roce 1989 uspořádal ODPM 20 letních pobytových táborů, kterých se zúčastnilo celkem 568 dětí. Ještě ve školním roce 1989–1990 se ODPM účastnil pionýrské hry *S pionýrským lvíčkem: Celostátní pionýrská hra na počest vyvrcholení národně*

---

⁴ Příspěvek k 20. výročí činnosti Okresního domu pionýrů a mládeže ve Strakoncích (1963–1983).

⁵ ŠRÁMKOVÁ, Iva. ODPM, SVČDM, DDM – Strakonice. *Strakonice: Vlastivědný sborník*. Díl 2. Kapitoly ze společenského života. 2003 s. 135–143.

*osvobozenického boje českého a slovenského lidu a osvobození vlasti Sovětskou armádou.*⁶

S navyšujícím se zájmem o zájmové útvary bylo potřeba rozšířit i prostory. Až do roku 1976 byla činnost zájmových kroužků uskutečňována pouze v budově Centra ekologické výchovy (CEV) na Podskalí. Rozhodnutím OV KSČ a rady ONV byla v roce 1974 přidělena OPDM budova na Velkém náměstí č. 216, která byla přestavěna a dne 17. září 1976 byla slavnostně předána. V nové budově bylo oddělení tělovýchovy, estetiky, turistky a společenských věd. Oddělení přírodovědy zůstalo v bývalé budově na Podskalí. ODPM nechal v budově postavit taneční sál se zrcadly, který sloužil pro taneční kroužky také pro folklórní soubor Prácheňáček, dále učebnu pro Dívčí klub, kde měly dívky šicí stroje a kuchyňský sporák, učebnu pro výuku jazyků, místnost určenou pro výtvarnou výchovu a paličkování a učebnu pro hudební nauku. Oddělení techniky našlo své zázemí v nedaleké budově v ulici U Svaté Markéty, kde již byly počítače, autodráha a kroužek modelářů. Dále byly využívány prostory ve volných kapacitách tělocvičen ve městě pro oddělení tělovýchovy a sportu. Pravidelně každý pátek se v budově ODPM scházely školní družiny a dětem byly pouštěny filmy, jako odměna za jejich celotýdenní činnost.

Od vzniku ODPM se na pozici ředitele vystříдалo nemálo ředitelů. V letech založení byla ředitelkou Dana Benešová (1962–1964), na její místo poté nastoupil Jiří Košťál, který na pozici zůstal až do roku 1970. Mezi lety 1970–1972 funkci ředitele zastával Jiří Čarek, kterého v roce 1974 na pozici vystřídala Jitka Papežová s Václavem Buzínem. V roce 1975 se ředitelkou ODPM stala Hedvika Kozlová, která na této pozici zůstala až do začátku roku 1995.

---

⁶ Státní okresní archiv Strakonice. Kronika DDM Strakonice 1989/1990.

2 ODPM a DDM Strakonice v letech 1989–1994

Se změnou politického režimu dochází k obrovské změně pojmání volného času, resp. výchovy ve volném čase. Byla opuštěna ideologie mimoškolní výchovy a po roce 1989 se z domů pionýrů a mládeže stávají domy dětí a mládeže. Začíná se řešit, jak by mělo být pojímáno zájmové vzdělávání, což mělo za následek vznik různých vzdělávacích koncepcí. S tím souvisejí také změny materiální a organizační povahy, zejména převod majetku z tehdejšího Svazu socialistické mládeže (SSM) do vlastnictví státu a změna zřizovatele.

2.1 Období transformace

Během transformace zájmového vzdělávání po roce 1989 došlo v roce 1990 ke změně názvu a z Okresního domu pionýrů a mládeže se stal Dům dětí a mládeže Strakonice. Zařízení i nadále zůstalo pod správou Okresního úřadu, a to až do roku 1997. Zrušením činnosti Pionýrské organizace při DDM dochází ke zrušení oddělení metodiky, což mělo za následek i odchod zaměstnanců, kteří v tomto oddělení pracovali. Po odchodu dvou pracovníků zůstává v zařízení šest odborných pracovníků a na činnosti se i nadále spolupodílí externí pracovníci.

Ve školním roce 1991/92 probíhalo v DDM 82 zájmových útvarů s 1094 účastníky. Během roku bylo uspořádáno 265 akcí, na které dorazilo 12 851 účastníků.⁷ Na základě Statutu potvrzeného MV ČR byla započata činnost sdružení rodičů a přátel domu (SRPD), při které probíhalo seznámení rodičů s externisty vedoucími zájmové útvary a prostředím DDM. Rodičům byly nabízeny zájezdy pro rodiče s dětmi, které organizovalo převážně oddělení přírodovědy. Ve stejném školním roce dochází k ukončení činnosti technického oddělení z důvodu opuštění budovy v ulici U Svaté Markéty. Zů-

---

⁷ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení ve školním roce 1991/1992.

staly pouze počítače a autodráha, které byly přesunuty do přízemí budovy v ulici Kochana z Prachové místo herny, což přineslo komplikace, protože účastníci zájmových kroužků tak přišli o místnost, ve které mohli na kroužek počkat. Později byla vytvořena další učebna, kam se technika přesunula.

2.2 Změny budov

Na základě rozhodnutí odboru školství Okresního úřadu Strakonice musel v roce 1992 DDM opustit budovu na Velkém náměstí a místo něj do budovy přichází odbor školství Okresního úřadu. Novým zázemím pro DDM Strakonice se měla stát budova bývalé školy v ulici Kochana z Prachové. Pro činnost DDM byly velké třídy nepraktické, a tak zařízení zahájilo rekonstrukci budovy. Do několika tříd byly přidělany přičky, aby vznikl dostatečný počet učeben pro zájmové kroužky. Dalším problémem byla podlaha, která musela být zpevněna, anebo chybějící ústředí topení. V této době zažívá DDM úpadek. Z důvodu nedostatečných prostor došlo ke snížení počtu zájmových kroužků, původní vybavení zůstalo ve staré budově, což zapříčinilo i zrušení dalších aktivit, například Videoklubíčka pro ŠD – promítání filmů pro školní družiny.

V důsledku reorganizace zůstali v DDM dva pedagogičtí pracovníci. Ředitelka Hedvika Kozlová, která měla na starosti oddělení tělovýchovy, oddělení společenských věd a oddělení estetické výchovy, dále vedoucí oddělení přírodovědy Hana Rypáčková, která i nadále zajišťovala provoz oddělení přírodovědy a nově oddělení turistiky. V listopadu roku 1993 nastupuje Jiří Čarek, který vedl oddělení techniky. Vedení zájmových útvarů zajišťovali externí pracovníci. I přes problematický začátek školního roku 1992/93 bylo uskutečňováno 67 zájmových útvarů s 857 účastníky. V oblasti nepravidelné zájmové činnosti uspořádalo DDM Strakonice 153 akcí na které se dostavilo 4 655 účastníků.⁸ Letní táborová činnost probíhala na rekreační základně Zálesí u Vacova nebo ve stanové základně na Kadově u Blatné. Pro děti byly připraveny také poutovní tábory. Letní pobytové tábory byly z důvodu nízkého počtu pedagogických pracovníků převážně zajišťovány pomocí externích pracovníků.

Od roku 1993 začala naplno činnost DDM v budově v ulici Kochana z Prachové. Slavnostní zahájení provozu proběhlo 2. 10. 1993. Zájmová činnost byla převážně usku-

---

⁸ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení ve školním roce 1992/1993.

tečnována externími pracovníky. Ve školním roce 1993/94 probíhalo 70 zájmových kroužků, které vedlo 54 externích pracovníků a účastnilo se jich 988 dětí, z toho 139 nad 15 let.⁹ V budově v ulici Kochana z Prachové byla provozována činnost oddělení společenských věd, oddělení estetiky a oddělení techniky. V budově CEV na Podskalí byla nadále oddělení přírodovědy a turistiky. DDM svou činnost provozoval i v dostupných sportovních zařízeních. Poté co Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) obnovilo konání některých soutěží, které dříve končily národním kolem, se DDM Strakonice stalo organizátorem republikového kola automodelářů a krajského kola slalomu kajakářů. V rámci nepravidelné zájmové činnosti bylo uskutečněno 103 akcí, z toho 69 akcí pro veřejnost (vzdělávací, rekreační a osvětová činnost), 6 výstav nebo podíl na nich, 11 akcí obnovených videoklubíček, 17 oblastních a okresních kol různých soutěží, s celkem 4 057 účastníky. Letní tábory se uskutečnily na Zálesí u Vacova, na Kadově u Blatné, ve Štěkni, Radošovicích a v Novém Městě na Metují, dohromady se 340 účastníky.¹⁰

2.3 Formy zájmového vzdělávání

Činnost v oblasti zájmového vzdělávání byla na DDM Strakonice rozdělena na několik oblastí: pravidelná zájmová činnost, nepravidelná zájmová činnost, práce s rodiči a dětmi, prázdninová činnost a organizování soutěží vyhlašovaných MŠMT.

Pravidelná zájmová činnost byla uskutečňována převážně externími pracovníky, kteří vedli zájmové kroužky oddělení společenských věd, estetické výchovy, techniky, přírodovědy a turistiky. Na pravidelnou zájmovou činnost byla taktéž využívána místní sportovní zařízení – tělocvičny, zimní stadion, sportovní hala aj.

Nepravidelná zájmová činnost byla narušena z důvodu stěhování DDM do nové budovy. Došlo ke zrušení několika tradičních akcí a byl tvořen nový plán nepravidelných akcí pro budovu v ulici Kochana z Prachové. I přes obtížnosti stěhování zůstalo DDM u pořádání akcí, jako byly Mikulášská besídka, vánoční soutěž ve společenském tanci, dětský karneval, Den Země nebo Den dětí.

---

⁹ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení ve školním roce 1993/1994.

¹⁰ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení ve školním roce 1993/1994.

Práce s rodiči pokračovala v rámci Sdružení rodičů a přátel domu. Rodiče se podíleli především na sportovních akcích, při kterých zajišťovali dopravu dětí vlastními prostředky. Někteří rodiče napomáhali i při organizaci akcí pro veřejnost.

Táborová činnost probíhala o vánočních, jarních i letních prázdninách nebo během ostatních volných dnů. Na organizaci se podíleli interní a převážně externí pracovníci zařízení.

Mezi pořádané *soutěže vyhlášené MŠMT ČR* patřily odborné soutěže v českém a německém jazyce, biologické olympiády a technické soutěže.

3 DDM Strakonice v letech 1995–2002

Od 1. 1. 1995 získalo zařízení právní subjektivitu. Školským úřadem ve Strakonících bylo zřízeno odloučené pracoviště Centrum pro volný čas dětí a mládeže jako organizace s právní subjektivitou s příspěvkovou formou hospodaření. Od 1. února 1995 se ředitelem zařízení stal Milan Janda. Hedvika Kozlová i nadále působila v DDM jako zástupkyně ředitele pro děti do 15 let. Centrum pro volný čas dětí a mládeže mělo získat do pronájmu budovu bývalého SSM a PO SSM. V době politické transformace došlo ke vzniku Fondu dětí a mládeže (byl zřízen zákonem č. 113/1993 Sb. a zrušen zákonem č. 364/2000 Sb.) a začínají převody majetku z tohoto fondu. Budova bývalého SSM Na Ohradě byla ve vlastnictví České republiky a správcem byl již zmiňovaný Fond dětí a mládeže. Dne 3. července 1995 s Fondem dětí a mládeže uzavřel DDM Strakonice smlouvu o nájmu majetku na dobu určitou do 31. prosince 2010.¹¹

Dne 15. listopadu 1995 na základě vyjádření MŠMT ČR změnil Školský úřad Strakonice název zařízení na Dům dětí a mládeže, Kochana z Prachové 263, 386 01 Strakonice, s odloučenými pracovišti: Centrum pro volný čas dětí a mládeže, Na Ohradě 417, Centrum ekologické výchovy na Podskalí a táborová základna Zálesí u Vacova.

I nadále přetrvávaly problémy s tehdejším zázemím, které se nacházelo v současné budově ZUŠ Strakonice v ulici Kochana z Prachové. Prostory nebyly dostatečně velké pro realizování veškeré volnočasové nabídky činností. V přízemí budovy byla cvičná kuchyňka, která sloužila především pro účely Dívčího klubu. Dále zde byla dílna pro automodeláře a autodráha. V 1. patře se nacházel společenský sál s barevným televizorem, taneční sál, klubovna určená pro výtvarnou výchovu, šatna a kancelář. Ve 2. patře se nacházela ředitelna, klubovna pro Dívčí klub, dvě jazykové učebny, učebna určená pro technické oddělení a kancelář ekonomického sektoru. Ve 3. patře byly učebny zájmové umělecké školy.¹²

---

¹¹ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení ve školním roce 1994/1995.

¹² Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení ve školním roce 1995/1996.

Stále bylo v provozu CEV (*Centrum ekologické výchovy*) na Podskalí, kde probíhal např. kroužek včelařství či vodácký kroužek. Budova byla v poměrně špatném stavu. Poslední větší oprava zde byla provedena v roce 1976. V polovině devadesátých let byl areál kolem budovy CEV na Podskalí v rámci restitučního řízení vrácen původnímu majiteli. Činnost mladých přírodovědců v budově CEV na Podskalí musela být pozastavena. Po dlouhém řízení nakonec pozemek kolem budovy v roce 1997 zakoupil Školský úřad Strakonice a mladí přírodovědci měli opět své zázemí na konání zájmových kroužků.

Jednou z hlavních priorit zařízení v devadesátých letech bylo zrealizování převodu budovy bývalého SSM do majetku Domu dětí a mládeže. Budova byla v nepoužitelném stavu, poničená a zůstala poloprázdná. V budově se nacházel prostor, který dříve sloužil pro tehdejší Rock klub, po kterém zde zůstala technika a aparatura. DDM Strakonice celý objekt uzavřelo a začalo s rekonstrukcí budovy. Z okresního rozpočtu dostalo zařízení finance na opravu střechy a další úpravy. V nově zrekonstruované budově byly postaveny klubovny pro zájmové kroužky, kanceláře, moderně vybavená učebna pro výpočetní techniku, klubovna určená pro výtvarnou výchovu s keramickou pecí a taneční sál. Vedle sálu se nacházel malý bar, který sloužil k nealkoholickému občerstvení při různých akcích pořádaných v zařízení. V budově měly sídlo soukromé firmy a soukromí podnikatelé, kteří úzce spolupracovali s DDM Strakonice.

Z důvodu celkové rekonstrukce budovy Na Ohradě se ve školním roce 1995/96 neuskutečnila pravidelná zájmová činnost Centra pro volný čas dětí a mládeže.¹³

DDM uspořádal také den otevřených dveří, který se však nesetkal u obyvatel s velkým zájmem. DDM se i tak nadále pokoušel o rozšiřování své nabídky. V rámci průzkumu zájmu připravil DDM anketu, která byla dána studentům místních středních a středních odborných škol. Studenti měli možnost vybrat z nabídky aktivity, které by je nejvíce zajímaly. Podle výsledků ankety sháněl DDM externí pracovníky, kteří by zájmové kroužky vedli. Z důvodu přerušení pravidelné zájmové činnosti se Centrum pro volný čas dětí a mládeže zaměřovalo o to více na organizaci nepravidelné zájmové činnosti. Jednalo se především o organizování kulturních a sportovních zájezdů, turistických pochodů, sportovních utkání, obálkových nástěnkových soutěží a nealko nekuřáckých diskoték. Celkově bylo uspořádáno 73 akcí, na které přišlo 3 541 mladých lidí,

---

¹³ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení ve školním roce 1995/1996.

z toho 1 073 do 15 let a 2 468 nad 16 let.¹⁴ V rámci propagace zařízení byla navázána spolupráce s redakcí Listů Strakonicka a Rádía Prácheň. Jednou z nejúspěšnějších akcí školního roku 1995/96 byla výtvarná soutěž o návrh na telefonní kartu, která byla pořádána ve spolupráci s SPT Telecom, který celou akci sponzoroval. Budova Na Ohradě byla zkolaudovaná v roce 1999 a byla sem přesunuta zájmová činnost. Dodnes je budova hlavním zázemím Domu dětí a mládeže ve Strakonících.

Dle zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, bylo rozdělování prostředků ze státního rozpočtu mezi školská zařízení úlohou MŠMT. Mezi další příjmy patřily úplaty účastníků aktivit, sponzorské dary a finanční příspěvky od zřizovatele, kterým byl Okresní úřad.

Na vlastní žádost ukončil 28. února 1997 Milan Janda své působení na pozici ředitele. Na jeho místo byla na základě konkurzního řízení zvolena Věra Hubená, která bývala zástupkyní ředitele. Jako další se na pozici ředitele vystřídal Vlastimil Němejc, po něm přichází Věra Zemanová, která byla původní pracovnící DDM Strakonice, a na její místo poté nastupuje na půl roku pověřený ředitel Josef Hošek. V období těchto přibližně pěti let se tak v DDM Strakonice vystřídali čtyři ředitelé.

Po roce 1989 se zařízení řídilo vzdělávacími koncepcemi, které vydával Školský úřad. Mezi další dokumenty patřila *Koncepce státní podpory ve vztahu k mladé generaci v České republice do r. 2002*. V roce 2001 vzešel v platnost *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR – Bílá kniha*, ve kterém byly uvedené hlavní cíle vzdělávací politiky.

Na základě zákona č. 157/ 2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, byl DDM Strakonice převeden na Jihočeský kraj. Jihočeský kraj se stal zřizovatelem DDM a zřizovací listina této příspěvkové organizace byla schválena usnesením zastupitelstva Jihočeského kraje č. 92/2001/ZK ze dne 27. 11. 2001.¹⁵

3.1 Formy zájmového vzdělávání

Činnost zařízení byla koncipována pro co největší procento dětí a mládeže z okresu Strakonice. Plán práce vycházel z rozboru činností předchozích let, z vyhlášky č. 432/1992 Sb., o střediscích pro volný čas dětí a mládeže, a z vyhlášky č. 431/1992

---

¹⁴ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení ve školním roce 1995/1996.

¹⁵ Zřizovací listina DDM Strakonice.

Sb., o organizaci a financování soutěží a přehlídek žáků předškolních zařízení, škol a školských zařízení (později nahrazena stejnojmennou vyhláškou č. 182/1998 Sb.). Zájmová a vzdělávací činnost pro děti do 15 let byla uskutečňována v hlavním zázemí DDM v budově v ulici Kochana z Prachové a na odloučeném pracovišti CEV Podskalí. Zájmová činnost pro mládež nad 15 let byla uskutečňována v Centru pro volný čas dětí a mládeže. V obou případech se výchovně vzdělávací činnost uskutečňovala v následujících oblastech:

Pravidelná zájmová činnost se uskutečňovala v zájmových útvarech a klubech pro děti a mládež do 26 let, a to v oblastech techniky, společenských věd, tělovýchovy, sportu a turistiky. Na začátku každého školního roku byly vypracovány plány práce na celý školní rok, které vypracovávali vedoucí jednotlivých zájmových útvarů a klubů. V rámci zájmových útvarů byly talentované děti připravovány na okresní a krajská kola soutěží a olympiády, které byly vyhlašovány MŠMT ČR.

Příležitostná zájmová činnost navazovala na tradiční akce pořádané zařízením, mezi které patřily např. Mikulášská besídka, maškarní karneval, oslavy Dne Země, Den Děti, výstavy zájmových kroužků apod. V CVČDM byly pořádané pravidelné akce pro dospívající mládež. Mezi oblíbené akce mládeže patřily nealkoholické a nekuřácké diskotéky.

Prázdninová činnost probíhala ve všech prázdninových dnech ve formě vícedenních táborových pobytů a ve formě jednodenních výletů mimo město. Mezi využívaná pracoviště patřilo Zálesí u Vacova, Kadov u Blatné a škola v přírodě ve Volyni.

Individuální práce s talentovanými dětmi probíhala v zájmových útvarech a klubech celoročně prostřednictvím odborných přednášek a exkurzí.

Soutěže a přehlídky byly uskutečňovány na základě rozpisu, který byl každoročně vyhlašován MŠMT ČR. Soutěže a přehlídky byly uskutečňovány ve spolupráci s odbornými učiteli a Sdružením rodičů a přátel domu. Mezi další soutěže pořádané při DDM patřily soutěže automodelářů, lodních i leteckých modelářů, včelařů, zahrádkářů, rybářské a další sportovní soutěže.

Do kategorie tzv. *spontánní zájmové činnosti* byly řazeny aktivity uskutečňované ve volných dnech a víkendech formou výletů a zájezdů na kulturní a sportovní akce. Dále byly pořádány různé exkurze, výměnné sběratelské burzy nebo odborné přednášky aj.

Nedílnou součástí činnosti DDM Strakonice byla také tzv. *oblast odborné pomoci*, která spočívala v pomoci při tvorbě grantových projektů a žádostí zaměřených na

získávání finančních prostředků pro činnost zájmových útvarů. Spolupráce na těchto projektech probíhala s organizacemi a občanskými sdruženími, které pracovaly s dětmi a mládeží. V oblasti přírodovědy byla vedena Nadace pro ochranu přírody, kterou zabezpečovala interní pracovnice z přírodovědného oddělení.

Spolupráce s rodiči byla realizována prostřednictvím Sdružení rodičů a přátel DDM. Primárně se jednalo o seznámení rodičů s činností dětí v zájmových útvarech a získávání rodičovské pomoci při zajišťování letní činnosti i účasti dětí na soutěžích vyhlášených MŠMT ČR.¹⁶

---

¹⁶ Státní okresní archiv Strakonice. Plán práce pro DDM Strakonice na školní rok 1996/1997.

4 DDM Strakonice od roku 2002

Dům dětí a mládeže (DDM) je školské zařízení pro zájmové vzdělávání s celoroční činností, které uskutečňuje činnost ve více oblastech zájmového vzdělávání. Z hlediska vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, se jedná o jeden ze dvou typů středisek volného času, vedle stanic zájmových činností, které jsou zaměřeny na jednu oblast zájmového vzdělávání. Pedagogičtí pracovníci zde vykonávají výchovně-vzdělávací a rekreační činnosti, pořádají olympiády a soutěže, letní a příměstské tábory a také akce pro veřejnost.

Činnosti středisek volného času jsou vhodné nejen pro děti a mládež, ale také pro dospělé a seniory. Širokou nabídkou volnočasových aktivit mají motivovat a podporovat účastníky zájmových činností a rozvíjet jejich osobnost získáváním klíčových a odborných kompetencí, zejména k smysluplnému využívání volného času.¹⁷

Zájmové vzdělávání vychází z individuálních zájmů účastníků, kteří se činností věnují dobrovolně ve svém volném čase.

Ředitelkou DDM Strakonice byla s účinností od 1. 10. 2002 jmenována Mgr. Iva Šrámková, která se již dříve podílela na organizování táborové činnosti. Mezi charakteristické znaky DDM Strakonice patří logo zařízení, na kterém se nachází šnek. Zařízení se drží hesla „V DDM to žije! – zatočíme s nudou“ a poselstvím DDM – váš partner pro volný čas.¹⁸ Nicméně lze také říci, že těžiště činnosti DDM se – minimálně z pohledu jeho vedení a organizace – přesouvá z oblasti pedagogické do oblasti administrativní.

Statut školského zařízení je dán školským zákonem č. 561/2004 Sb., podle kterého je zařízení povinno vytvořit si svůj školní vzdělávací program (ŠVP). Ten je dostupný na oficiálních webových stránkách zařízení. V reakci na plnění ŠVP vydává zařízení každý rok Hodnotící zprávu, ve které reflektuje činnost za uplynulý školní rok.

---

¹⁷ MŠMT. *Střediska volného času* [online].

¹⁸ ŠRÁMKOVÁ, Iva a kol. *Dům dětí a mládeže, Strakonice; Školní vzdělávací program* [online].

Mezi další povinnosti DDM patří shromažďovat osobní údaje účastníků, které jsou zpracovávány po nezbytnou dobu, která je individuální na základě účelů zpracování. Dokumentace tvořená či archivovaná zařízením obsahuje:

- Roční plán činnosti – sestavuje ředitel DDM pro příslušný školní rok, obsahuje zaměření činnosti, seznam nabízených volnočasových aktivit, nabídku příměstských a letních táborů, akce pro veřejnost a soutěže pořádané MŠMT;
- Deníky zájmových útvarů – každý interní a externí pracovník vyplňuje deník zájmového kroužku, kde se uvádí počet a jména členů, kontaktní údaje na rodiče v případě úrazu, náplň hodiny, výstupní cíle a jejich naplnění.;
- Přihlášky členů – na začátku roku zákonní zástupci dětí do 18 let vyplňují přihlášku do zájmového kroužku, kde vyplňují název kroužku, kontaktní údaje – jméno, věk dítěte, pojišťovnu aj.;
- Provozní řád – ředitel vypracovává provozní řád do každé učebny, provozní řád visí v každé učebně celoročně na viditelném a volně přístupném místě, povinností vedoucího kroužku je na začátku roku seznámit zájemce s provozním řádem a zapsat jeho provedení do Deníku zájmových útvarů;
- Organizační řád s organizační strukturou DDM;
- Jednací protokol – kniha došlé a odeslané pošty;
- Zápisy z pedagogických a provozních porad;
- Personální dokumentace;
- Dokumentace prázdninových táborů;
- Kniha úrazů – zapisuje se jméno zraněného, datum a čas úrazu, místo, kde k úrazu došlo, při jaké činnosti k tomu došlo, druh zranění a na které části těla se nachází, svědci, zdroj a příčina úrazu.

Po uplynutí nezbytné doby dochází ke zlikvidování či dalšímu uchování údajů, což je stanoveno platným Spisovým a skartačním plánem, vydaným v souladu se zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě. Veškeré zacházení s údaji je v souladu s platnými právními předpisy. Jedná se o zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, dále o ustanovení Občanského zákoníku, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), označované též jako GDPR. Údaje jsou získávány od zákonných zástupců dětí pomocí standardizovaných dotazníků a formulářů. Jedná se

údaje pro matriční úřad a pro poskytování podpůrných opatření dětem uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.¹⁹

4.1 Zájmová činnost a formy zájmového vzdělávání

Výchovně-vzdělávací činnost zájmového vzdělávání je aktuálně stanovena vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, kde je uvedeno, že zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné denní docházky, pravidelné docházky nebo nepravidelné a příležitostné docházky v těchto činnostech:

- a) pravidelnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování,
- b) příležitostnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování,
- c) táborovou činností a další obdobnou činností,
- d) osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky a studenty, popřípadě i další osoby, a činností vedoucí k prevenci rizikového chování a výchovou k dobrovolnictví,
- e) individuální práci, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů,
- f) využitím otevřené nabídky spontánních činností,
- g) vzdělávacími programy navazujícími na rámcové vzdělávací programy škol.

Vyhláška č. 74 předpokládá uskutečňování zájmového vzdělávání i jinými způsoby než výše uvedený výčet forem zájmového vzdělávání. Jako další možnosti realizace zájmového vzdělávání patří např. příměstské denní tábory, příměstské tábory s přenocováním apod.

Jak již bylo zmíněno, do roku 1989 byla činnost domů dětí a mládeže rozdělena pouze do čtyř oblastí, kterými byly pravidelná zájmová činnost, nepravidelné akce a soutěže, metodická pomoc *Pionýrské organizaci Socialistického svazu mládeže* a letní činnost. Dnes mají DDM větší pole působnosti a nabízejí svým účastníkům mnoho možností, jak trávit volný čas.

---

¹⁹ *Ochrana osobních údajů – DDM Strakonice* [online].

I. Pravidelná zájmová, výchovná a rekreační činnost: Do pravidelné zájmové činnosti jsou účastníci přijati na základě písemné přihlášky a zaplacení úplaty. Jsou přihlášení k pravidelné docházce na činnost, která je nejčastěji uskutečňována v zájmových útvarech, tj. kroužek, soubor, klub, oddíl, kurz. DDM Strakonice nabízí na 60 různých aktivit v zájmových útvarech. Nabídka kroužků se každý rok aktualizuje a pokaždé se DDM snaží o uvedení nějakého nového zájmového útvaru. Školní vzdělávací program DDM Strakonice uvádí několik kategorií zájmových kroužků – estetické kroužky, hudební kroužky, jazykové kroužky, přírodovědné kroužky, sportovní kroužky, taneční kroužky, technické kroužky, ostatní kroužky a kurzy.

II. Příležitostná zájmová, výchovná a rekreační činnost: Tato činnost je časově omezená, řízena či organizována pedagogem, patří sem veškeré akce pro veřejnost (přehlídky, přednášky, představení apod.), o kterých si zařízení vede interní dokumentaci. Je určena pro účastníky pravidelné činnosti, ostatní děti a mládež a širokou veřejnost. Pořádané akce mají různorodé zaměření, jedná se o společenské, sportovní, naučné, soutěživé, poznávací i odpočinkové. Mezi hlavní cíle těchto akcí je poznávání kulturních hodnot, tradic a demokracie, získávání a následné uplatnění znalostí o životním prostředí a jeho ochraně. Nabídka pořádaných akcí se drží tradičních aktivit. V reakci na aktuální poptávku veřejnosti realizuje DDM vedle tradičních činností i činnosti nové. Jednotlivá oddělení pořádají řadu příležitostných zájmových činností, mezi které patří zejména taneční soustředění, Mikulášská nadílka, Maškarní karneval, Ples pro rodiče s dětmi, Lampionový průvod, Jihočeský zvonek – pěvecká soutěž, Den Země, tvůrčí dílny, přebory a turnaje házenkářů, střelecké aktivity, soustředění tanečníků na Zálesí, taneční divadlo, Dům žije tancem a hudbou, Sportovní dny ve Vodňanech, South rock, besídky pro rodiče aj. Např. ve školním roce 2018/2019 bylo uspořádáno 131 akcí s 5 831 účastníky.

III. Táborová činnost je prázdninová činnost konající se v podobě vícedenní pobytové akce mimo prostory DDM (nejčastěji v přírodě) nebo v podobě soustředění zájmových útvarů, jakožto završení celoroční práce. Činnost je nabízena pro širokou veřejnost. Během hlavních prázdnin je nabízeno několik běhů vícedenních pobytových táborů (tábory jsou týdenní i čtrnáctidenní), které se uskutečňují na odloučeném pracovišti na Zálesí. Každý běh je tematicky zaměřen, vždy probíhá celotáborová hra, která motivuje děti a mládež vykonávat dílčí aktivity. Pravidelně DDM nabízí čtyři vícedenní pobytové tábory.

Mezi tradiční patří taktéž ozdravný pobyt v Chorvatsku. V programu pobytu lze nalézt výlet lodí, rekreaci, malbu v plenéru, sportovní, taneční a hudební aktivity.

Od roku 2010 se zvyšuje zájem o příměstské tábory. Větší pozornosti příměstským táborům se dostávalo v odloučeném pracovišti Vodňany. DDM proto nejprve pořádalo krátké programy během letních prázdnin. V posledních letech se zájem začal zvyšovat kvůli časové vytíženosti rodičů. Dalším pozitivem je vhodnost pro děti, které ještě nevydrží být celý týden bez svých rodičů. DDM Strakonice nyní ročně pořádá 7 až 8 příměstských táborů, které jsou často naplněny krátce po spuštění registrace.

IV. Ekologické výukové programy: Na odloučeném pracovišti CEV Podskalí nabízí DDM Strakonice ekologické výukové programy pro ZŠ, které se odlišují dle náročnosti (první a druhý stupeň).

V. Dopravní výchova: DDM nabízí také dopravní výchovu v rámci programu systematického výcviku cyklistů na dopravním hřišti, které má pronajaté od ZŠ Poděbradova Strakonice. Program je určen žákům 4. tříd ZŠ a je vyhlášen celostátně Radou vlády ČR pro bezpečnost silničního provozu. Po absolvování programu a prokázání získaných znalostí mohou žáci získat Průkaz cyklisty. Pro ostatní zájemce z řad MŠ a ZŠ nabízí DDM Strakonice i jiné výukové programy na dopravním hřišti.

VI. Aktivity pro nadané děti, žáky a studenty mají především podobu organizace kol postupových soutěží či přehlídek, úkol DDM spočívá v přípravě, propagaci, zabezpečení průběhu, vyhodnocení soutěže a následném zveřejnění výsledků. Jedná se o místní, okresní, krajská i republiková kola soutěží, které jsou vyhlášeny MŠMT ČR. Dále do této kategorie aktivit spadá nabídka speciálních zájmových útvarů pro talentované jedince, možnost navštěvovat přednášky, exkurze a individuální práce s externími pracovníky.

VII. Spontánní činnost: Jedná se o aktivity, které jsou pedagogy ovlivňovány nepřímo a jsou rozmanité: např. otevřená hřiště, herny, počítačové učebny aj.; jsou přístupné všem zájemcům bez nutného přihlašování a časového omezení. V přízemí budovy DDM Strakonice se nachází herna, kde jsou k dispozici dva počítače s připojením k internetu, je zde k dispozici stolní fotbal a jiné hry. Každý den je herna pod dozorem pedagoga volného času.²⁰

---

²⁰ ŠRÁMKOVÁ, Iva a kol. *Dům dětí a mládeže, Strakonice; Školní vzdělávací program* [online].

4.2 Personální zajištění

V roce 2004 vstoupil v platnost zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, s účinností od 1. 1. 2005. Definuje pedagogického pracovníka jako toho, *kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálněpedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního; je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu, nebo ředitelem školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu. Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb.*

Pedagogickými pracovníky DDM vykonávajícími přímou pedagogickou činnost jsou dle § 2 tohoto zákona pedagogové volného času. V § 3 tohoto zákona jsou definovány předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka, mezi něž patří: plná způsobilost k právním úkonům, odborná kvalifikace, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a znalost českého jazyka. V § 17 jsou pak specifikovány způsoby, jakými může pedagog volného času získat odbornou kvalifikaci.

Interní pracovníci DDM Strakonice pracují na pozicích: ředitel, zástupce ředitele/vedoucí oddělení tanec a technika, ekonomické oddělení, oddělení tanec a jazyky, oddělení pohybu a sportu/soutěže MŠMT, mzdová účetní, vedoucí projektu IDEA74, pedagog volného času, oddělení hudby a výtvarné činnosti/soutěže MŠMT, vedoucí pobočky CEV Podskalí, vedoucí pobočky Vodňany, správce budovy Na Ohradě a CEV Podskalí, pokladní a školník pobočky Vodňany, správce na Zálesí, pracovnice provádějící úklid.

Na činnosti DDM se dále podílí externí pracovníci a dobrovolníci. Ve školním roce 2018/2019 vedlo zájmové útvary 98 externích pracovníků, z toho 3 dobrovolníci. Celkově spolupracovalo na činnosti zařízení 232 pracovníků, kteří měli uzavřenou dohodu o provedení práce. K 30. září 2019 bylo celkově ve všech pracovištích DDM vedeno 19 interních pracovníků

Zákonem č. 198/2012 Sb. byla provedena změna zákona o pedagogických pracovnících, ve kterém se již objevuje rozdíl mezi pracovníky, kteří pracují ve školském zařízení na hlavní nebo vedlejší poměr a mezi externími pracovníky, kteří jsou vedoucími kroužků, táborů a jiných činností. Pro vykonávání tzv. komplexní pedagogické činnosti byla jako možnost získání kvalifikace zaveden požadavek úspěšného absolvování

vání maturitní zkoušky a kurz pedagogiky v rozsahu 120 hodin, pro vykonávání tzv. dílčí přímé pedagogické činnosti je vyžadován kurz v rozsahu 40 hodin. Toto nové pojetí kvalifikačních požadavků vychází z nesnadného zajišťování externích pracovníků, kteří by zájmové útvary vedli. V roce 2014 (197/2014 Sb.) a 2015 (zákon 379/2015 Sb.) pak ještě došlo ke změně podmínek pro pracovníky, kteří působí jako pedagogové volného času a vykonávají činnosti s uměleckým zaměřením.

V reakci na tuto změnu byl v DDM Strakonice pořádán v roce 2015 a 2016 kurz pro pedagogy volného času vykonávající dílčí přímou pedagogickou činnost v časové dotaci 40 hodin, který byl určený pro externí pracovníky a zájemce z blízkého okolí. Pod vedením Národního institutu dětí a mládeže byl uveden program *K2 – kvalita a konkurenceschopnost v neformálním vzdělávání*. Byla stanovena odborná stanoviště na vyškolení pracovníků, kteří posléze budou jednotlivé kurzy pořádat ve vybraných zařízeních. V DDM ve Strakonicích se organizátorem tohoto kurzu stal Lukáš Schovanec. K edukaci byl použit Podpůrný vzdělávací materiál pro účastníky kurzu: Systém přípravy, vedení a rozvoje pedagogů volného času I., zpracovaný Mgr. Petrou Bláhovou a Bc. Vlastou Faiferlíkovou v roce 2012. Kurz byl rozdělen do čtyř vzdělávacích bloků: volný čas, osobnost pedagoga, cílová skupina a pedagogický proces. Kurz byl zakončen zkouškou před odbornou komisí a vypracováním závěrečné práce na účastníkem zvolené téma, týkající se zájmového vzdělávání.

4.3 Financování

DDM Strakonice je příspěvková organizace zřízená Jihočeským krajem, který poskytuje finanční prostředky na provoz zařízení. DDM o tyto finanční příspěvky žádá v souvislosti s rozpočtem každým rokem. Dalším příjmem jsou úplaty od rodičů a klientů, tzv. zápisné. Úplaty za jeden zájmový útvar se pohybují v rozmezí 1 000 Kč až 1 400 Kč za rok.²¹ DDM nabízí možnost jedné až tří lekcí na vyzkoušení kroužku před závazným zaplacením. Mezi finanční prostředky zařízení taktéž patří granty a příspěvky např. od města. Granty poskytuje MŠMT, Ministerstvo kultury, Ministerstvo pro místní rozvoj či Ministerstvo životního prostředí. Do roku 2018 bylo možné žádat o grant od zří-

---

²¹ Nabídka zájmových kroužků DDM Strakonice [online].

zovatele zařízení, tedy od Jihočeského kraje, dnes se žádá o finanční příspěvek zřizovatele přímo. V neposlední řadě jsou zdrojem příjmů také sponzorské dary.

DDM Strakonice využívá rovněž dotace z Evropského strukturálního fondu, konkrétně v letech 2019–2021 se zapojil do projektu IDEA74 – podpora zájmového vzdělávání DDM Strakonice. Projekt obsahoval tři kategorie: a) zkvalitnění podmínek zájmového vzdělávání DDM Strakonice, b) spolupráce s rodiči žáků SVČ a veřejností, c) osobnostně sociální a profesní rozvoj pedagogů SVČ. V rámci těchto tří kategorií byly stanoveny body, ve kterých se podpora zájmového vzdělávání uskutečnila: 1. nová forma zájmového vzdělávání – aktivity formou klubu, Projektové dny v DDM Strakonice, CEV Podskalí a DDM Vodňany; 3. projektové dny mimo DDM Strakonice; 4. komunitně osvětová setkávání; 5. vzdělávání pedagogických pracovníků SVČ; 6. vzdělávání pedagogů DDM zaměřené na inkluzi; 7. sdílení zkušeností pedagogů z různých DDM prostřednictvím vzájemných návštěv; 8. zapojení odborníka z praxe do vzdělávání v SVČ.²² Z prostředků projektu byly spolufinancovány zájmové kroužky, kurzy, workshopy aj.

4.4 Prostorové podmínky

V historii to nemělo DDM Strakonice ohledně prostorových podmínek lehké, jak je již popsáno v první a druhé kapitole. V Rejstříku škol a školských zařízení má v současné době DDM Strakonice čtyři zařízení. Hlavním pracovištěm je budova Na Ohradě 417 ve Strakonících. Dále pak zařízení spravuje tři odloučená pracoviště, kterými jsou:

- Centrum ekologické výchovy (CEV), Podskalí 309,
- pobočka Vodňany, Kodádkova 453 a
- turistická základna Zálesí 63.

Dále svou činnost DDM Strakonice uskutečňuje v pronajatých prostorech. Od roku 2007 je nabízená činnost ve Volyni a také v Bavorově, kde zařízení navázalo spolupráci se základní školou a mateřskou školou, nabízenými činnostmi je například anglický jazyk, taneční kroužek, kytara aj. Od roku 2017 spolupracuje DDM s obcí Dříteň, kde je navázána spolupráce s tamní základní a mateřskou školou, nabízené aktivity jsou

---

²² ŠVP DDM Strakonice – Projekt IDEA74 2019–2021 [online].

orientální tanec, jump style a gymnastika. Mezi další pronajímané prostory patří sportovní haly ve Strakonících, dětské dopravní hřiště Strakonice, tělocvična v nedaleké ZŠ Dukelská a fitness klub „Elko“ v Ellerově ulici. Prostory bývalé školky jsou předělány na plochu na cvičení. Uskutečňuje se zde například kroužek moderní gymnastiky.²³

4.4.1 Budova Na Ohradě

Budova Na Ohradě se nachází v budově bývalého SSM a byla zkolaudována v roce 1999. Za budovou se nachází řeka a v přilehlém okolí je zimní stadion a ZŠ Dukelská, která pronajímá prostory DDM pro činnost některých sportovních kroužků, jako jsou například mažoretky apod. Budova je rozdělená na přízemí a horní patro. V této budově probíhá většina kroužků a akcí. Tato budova je také využívána pro další vzdělání pracovníků, semináře a přednášky. Vchod do přízemí má bezbariérový přístup.

V přízemí se nachází herna, ve které mohou účastníci zájmových kroužků trávit svůj volný čas před zahájením programu kroužku. V herně je vždy přítomný dozor. Herna je vybavena stoly, počítači, stolním fotbalem a k dispozici jsou na půjčení deskové hry. Za hernou se nachází toalety a šatní skříňky. Dále se v přízemí nachází učebny určené pro dílny, archiv, kancelář a taneční sál se šatnou a toaletami. Taneční sál je vybaven zvukovou aparaturou, projektorem a barevnými reflektory. Podél jedné stěny se nachází čtyři velká zrcadla, dále je tam malé pódium, stoly a židle, které jsou v zadní části sálu a využívají se například při školeních či rukodělných zájmových akcích. V šatně se nachází šatní skříňky, sportovní náčiní a další cvičební pomůcky.

V horním patře se nachází kanceláře vedení a pedagogických pracovníků, ekonomický sektor, učebny určené pro výuku jazyka nebo klubovna s klavírem, kde jsou provozovány hudební kroužky, jako jsou hra na kytaru, flétnu či keyboard. Mezi další patří keramická a výtvarná dílna, učebna pro nejmenší děti, menší sál se zrcadly a zvukovou aparaturou, učebna výpočetní techniky, dvoje toalety a kuchyňka s vybavením. Dále je zde prostor se sedací soupravou, teráriem a vedle jsou také akvária. Prostor je vyzdoben výrobky dětí, které jsou umístěny i ve vitríně podél zdi. V horním patře využívá pronajaté prostory DDM soukromá firma ORION.²⁴ V roce 2017 prošla budova Na Ohradě kompletní rekonstrukcí.

---

²³ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 2017/2018.

²⁴ Propagační materiál Odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Domy dětí a mládeže Jihočeského kraje.

4.4.2 Centrum ekologické výchovy na Podskalí

Dříve bývalo CEV Strakonice hlavním pracovištěm DDM Strakonice. Dnes je to jedno z odloučených pracovišť, které je zaměřeno především na práci v oddělení přírodovědy. Budova se nachází blízko řeky, proto je zde vedený i kroužek vodáctví. V budově se nachází kuchyňka, toalety, místnost se zvířaty, např. rybičky, kočka, křečci, papoušek kakadu aj. Dále jsou zde dvě místnosti, které slouží na výuku zájmových kroužků, jako je aranžování nebo tramská kytara. Budova je obklopena zahradou s výběhem pro kamerunské kozy, voliéry pro zvířata a cizokrajné ptactvo, včelín a je zde i ohniště. V DDM Strakonice má včelařský kroužek dlouholetou tradici, založen byl již v roce 1975. Od roku 2005 je zde i nový včelín, který byl zhotoven za finanční podpory města Strakonice.²⁵

V areálu se konají přírodovědné soutěže, tematicky zaměřené akce, např. Den Země, příměstské tábory, enviromentální výukové programy pro MŠ a ZŠ. Také rodiče s dětmi mohou navštěvovat areál a pozorovat zvířata. CEV Podskalí připravilo v rámci projektu „Oživené stezky“ terénní poznávací hru „Za tajemstvím tůň a mokřadů“, která se nachází v Národní přírodní rezervaci Řežabinec a Řežabinecké tůně. Projekt je financován Státním fondem životního prostředí České republiky.²⁶

4.4.3 Zálesí

Zálesí je druhým odloučeným pracovištěm DDM Strakonice. Je to budova bývalé školy, která byla dostavěna v r. 1925. DDM má budovu v pronájmu od obecního úřadu Drážov. DDM Strakonice je v této budově nájemcem již od sedmdesátých let.

Budova je využívána především o prázdninách, hlavních i vedlejších. Každé léto je zde pořádáno několik běhů vícedenních pobytových táborů. V areálu se nachází herna s pergolou, malá herna stolního tenisu, společenská místnost, hřiště na míčové sporty a ohniště. V budově jsou tři pokoje, celkem 42 lůžek, marodka, v podkroví herny je dalších 6 lůžek a chatky o kapacitě 19 lůžek. Objekt byl v několika etapách postupně rekonstruován.

---

²⁵ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 2017/2018.

²⁶ Oživené stezky [online].

4.4.4 DDM Vodňany

DDM Vodňany je školským zařízením zřizovaným Jihočeským krajem, z organizačního hlediska je odloučeným pracovištěm (pobočkou) DDM Strakonice. Objekt byl slavnostně otevřen 1. října v roce 2004 a nachází se v Kodákově ulici ve Vodňanech. V budově se nachází malý a velký taneční sál, odborné učebny, keramická dílna vybavená keramickou pecí a výtvarná dílna, dále jsou zde společné prostory a je zde i přírodovědné oddělení pro chovatelský kroužek, akvaristiku, rybářství apod. V areálu je zahrada s hřištěm a ohništěm s posezením.

DDM Vodňany spolupracuje s vodňanskými školami, Městským kulturní střediskem, ZUŠ a SOU. V budově je v nájmu Pionýr. Pravidelně se otevírá přes 40 zájmových kroužků, pořádají se veřejné akce, soutěže a v neposlední řadě příměstské a pobytové tábory pro veřejnost.

4.5 Zájmové kroužky při DDM Strakonice

V následující části dojde k přiblížení některých tradičních zájmových kroužků, které začaly svou činnost již při ODPM nebo v 90. letech 20. století. Některé svou činnost při DDM Strakonice již přerušily, neodlučitelně však jejich počátek patří právě k tomuto zařízení. Zároveň budou představeny i zájmové útvary, které patří mezi aktuálně oblíbené. V současné nabídce zájmových kroužků nalezneme okolo 60 nabídek aktivit. Některé zájmové kroužky nabízejí i více skupin, proto počet realizovaných kroužků dosahuje většího čísla. Např. za školní rok 2018/19 statistika vykazuje 183 zájmových kroužků a kurzů, které navštěvovalo 2 136 účastníků zájmového vzdělávání. Průměrný počet dětí v jednom zájmovém útvaru byl 10 dětí.²⁷

Nabídka zájmových kroužků reaguje na aktuální poptávku společnosti, proto se nabídka každým rokem obměňuje. Do roku 2015 patřil mezi oblíbené kroužky např. aerobik, který v dnešních letech zažívá úpadek. Nově se naopak prosadil kroužek Start dance, jehož obliba se stále zvyšuje. Náhlý vzestup zažíval také kroužek Jump dance nebo Street Fighting. Pozměnění názvu kroužku a upravení jeho činnosti leckdy vede k obnově zájmu účastníků. Dnes se velkého zájmu dostává především tanečním

---

²⁷ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 2018/2019.

kroužkům, jako je break dance, moderní gymnastika nebo street dance. Veliký zájem lze ovšem sledovat také u jazyků, hudebních a rukodělných kroužků nebo u technicky zaměřených kroužků.

Jak je již zmíněno výše, některé kroužky jsou již tradiční a jejich činnost je uskutečňována v několika skupinách s mnoha účastníky. Mezi výstupy kroužků patří účast na kulturních akcích pořádaných DDM Strakonice, jako jsou besídky pro rodiče, Dům žije, workshopy, taneční soustředění či tábory, výstavy apod.

Aerobik: Pod vedením Lenky Chárové vzniká při DDM Strakonice v roce 1996 kroužek aerobik. V začátcích zažíval kroužek veliký úspěch a dívky dosáhly například 4. místa na mistrovství České republiky nebo v roce 2002 se umístily na 2. místě na celorepublikové soutěži Mini miss ČR v kategoriích do deseti let. Tradičně vystupovaly se svými skladbami na akcích DDM. Kroužek se zaměřuje na spojení tance a sportu. V průběhu let se zájem o kroužek zvyšoval či klesal, ale v nabídce zájmových kroužků ho najdeme dodnes. Na začátku druhého desetiletí 21. století docházelo na kroužek přes 30 tanečnic, v dnešní době dochází na kroužek okolo 10 tanečnic.

Automodeláři: Kroužek svou činnost zahájil již v roce 1970 při ODPM na Podskalí. Zde byla postavená první dráha, která byla dlouhá 21 metrů a měla tři proudy. Později vznikla stejně dlouhá dráha, ovšem tentokrát měla proudy čtyři. Z důvodu změn budov musela být dráha přesunuta na Palackého náměstí. V těchto prostorách byla následně vytvořena dráha se čtyřmi proudy o délce 26 metrů. Po opuštění budovy na Palackého náměstí našla autodráha své místo v budově v ulici Kochana z Prachové, kde zůstala až do roku 2001. V roce 2002 vzniká v budově bývalé MŠ Ellerova na Křemelce osmiproudá 35 metrů dlouhá autodráha řízená počítačem. Automodeláři získali během let několik ocenění. Mezi největší úspěchy patří opakované získání titulu Mistr republiky. Autodráha patřila mezi největší v Jihočeském kraji a tradičně se ve Strakonici pořádalo i mistrovství republiky. V roce 2013 byla autodráha zrušena a místo ní byl vybudován Fitness klub „Elko“, ve kterém jsou nabízeny nové zájmové útvary, o které je zájem.

Break dance: Kroužek má při DDM Strakonice již 15letou tradici a je rozdělen do několika skupin od začátečníků po pokročilé. Lektoři jsou tanečníci ze skupin Coaster crew a Somebody Else crew, které fungují od roku 2011. V rámci kroužku jsou pořádány různé workshopy, víkendová soustředění a letní pobytový taneční tábor Woodland Dance Camp. Ve spolupráci se zahraničními tanečníky a tanečnicemi z celé ČR pořádá skupina Somebody Else crew mezinárodní festival South Rock, jehož první ročník

se uskutečnil v roce 2013. Ve školním roce 2008/09 docházelo na kroužek 35 účastníků.²⁸ Ve školním roce 2018/2019 se počet pohyboval okolo 70 účastníků.²⁹

Disco tance: jsou navazující výuka pro účastníky ve věku od 7–11 let, kteří absolvovali kroužek Start dance. V rámci kroužku si tanečníci zlepšují fyzickou kondici, učí se základy různých tanečních stylů a techniky správného držení těla.

Dívčí klub: svou činnost zahájil v roce 1966. Byl založen s myšlenkou dobré a praktické výchovy do života mladých dívek. V kroužku se dívky učily šít, kultuře stolování, učily se s kuchyňským sporákem a seznámily se s aranží bytu a s pěstováním rostlin. V dnešní nabídce zájmových kroužků Dívčí klub již nenalezneme, namísto něj vznikly samostatné zájmové útvary jako Patchwork, Home dekor nebo Vaření a stolování.

Dramatický kroužek: se zaměřuje na osobnostní rozvoj a individuální rozvoj schopností jedince, posílení zdravého sebevědomí a psychofyzické zvládnutí prostoru. Mezi výstupy kroužku patří získání kondice k veřejnému vystupování a zlepšení verbální i neverbální komunikace. V rámci kulturních akcí Dům žije nebo Divadlo v parku předvádí účastníci kroužku nazkoušené hry.

Fotografování: Fotografické kroužky byly uskutečňovány již při ODPM v 70. letech 20. století. Tenkrát se pracovalo s fotogramy, zhotovováním zvětšenin a negativy. S postupující modernizací technologií se v současné době kroužek zaměřuje na ateliérové focení, kompoziční pravidla focení, kreativní tvorbu na PC (grafické a editační programy) a obsluhování moderních fotoaparátů a jejich základních funkcí. Kroužek je vhodný pro děti od 10 let a je určen pro začátečníky i pokročilé.

Home dekor: Kroužek je v nabídce rovněž již řadu let a je vhodný pro děti od 8 let. Zaměřuje se na rozvoj fantazie a jemné motoriky. V rámci kroužku se pracuje převážně s přírodními materiály. Kroužek je uskutečňován v budově CEV na Podskalí. V rámci kroužku jsou také vyráběny výrobky na charitativní akci Strakonický jarmark, který je pořádán za účelem získání finanční podpory pro Nadaci pro transplantaci kostní dřeně.

---

²⁸ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 2008/2009.

²⁹ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 2018/2019.

Hudební kroužky: jsou součástí DDM Strakonice již od samotného začátku. V současné době si mohou zájemci vybírat z několika hudebních kroužků, mezi které patří flétna, keyboard, klavír, kytara, tramská kytara a ukulele.

Chovatelský kroužek (exotický kroužek): je součástí DDM již od raného počátku, uskutečňuje se v budově CEV na Podskalí. Děti si osvojují odborné chovatelské znalosti a dovednosti. V kroužku hrají děti různé hry, křížovky a připravují se na přírodovědné soutěže. V ZOO koutku na Podskalí mají možnost setkat se s živými chovanými zvířaty (kakadu bílý, morčata, křečci, králíci, prase, akvarijní ryby, papoušci aj.).

Jazykové kroužky: v nabídce si mohou zájemci vybírat z anglického jazyka, německého jazyka, španělského jazyka a ruského jazyka. Dále jsou v nabídce kurzy anglického a německého jazyka pro seniory a vnoučata, které jsou financovány z rozpočtu Jihočeského kraje.

Klubíčko: Tento kroužek pracuje při DDM již od školního roku 2003/04. Vznikl na základě poptávky strakonických maminek a je určen dětem předškolního věku od 4 let. Zaměřuje se na rozvoj výtvarných a hudebních dovedností.

Kroužky oddělení techniky: jsou v dnešní době velmi populární, především kvůli rozšíření technologických zařízení. DDM Strakonice nabízí tyto zájmové kroužky v oblasti techniky: Elektro-šikula (elektrické obvody a pokusy), Fotografování, Kutilové (práce se dřevem v truhlářské dílně), Plastikový modelář, Informatika a 3D tisk, Rádio Ostrov (práce se zvukovou technikou, nahrávání, úpravy, střih a následná publikace online), Multimediální kroužek (audiovizuální tvorba).

Moderní gymnastika: získala v posledních letech velikou oblibu a kroužek otevírá ročně několik skupin, jak pro začátečníky, tak pro pokročilé. Kroužek začal svou činnost již na začátku 21. století a docházelo na něj okolo 14 účastníků.³⁰ Ve školním roce 2018/19 bylo otevřeno sedm skupin s celkovým počtem 131 účastníků.³¹ Postupně se dívky učí základním gymnastickým prvkům, které později zapojují do složitějších tanečních sestav. Posilují fyzickou kondici, zlepšují flexibilitu těla a propojují dohromady tanec, sport i cvičení.

Paličkování: Kroužek vznikl v září roku 1969. Ze začátku začínalo na kroužku 15 děvčat, postupem času získával kroužek na oblibě a v roce 1983 bylo ve třech krouž-

---

³⁰ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 2008/2009.

³¹ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 2018/2019.

cích přes 60 děvčat.³² Kroužek svou činnost uskutečňoval ještě v prvním desetiletí 21. století, kdy ve školním roce 2008/09 docházelo na kroužek 6 účastníků.

Rybářství: rybáři zahájili svou činnost při OPDM v roce 1962. Kroužek podporoval zájem o přírodovědu, anatomii, morfologii ryb a učil je rybolovnou techniku. Mladí rybáři se účastnili soutěží i olympiád, na kterých se umísťovali na předních příčkách. Ještě ve školním roce 2008/09 docházelo na kroužek 18 účastníků,³³ dnes kroužek rybářství v nabídce zájmových kroužků již není.

Start dance: Kroužek je zaměřen na taneční průpravu předškolních dětí ve věku 4–6 let. Účastníci jsou motivováni pomocí her, zlepšují svou fyzickou kondici, učí se pracovat s rytmem a správnému držení těla. Kroužek připravuje účastníky pro další taneční kroužky, mezi které patří třeba Disko tance, Moderní gymnastika nebo Street dance MINI. Počet účastníků se za poslední léta pohyboval v průměru okolo 40 účastníků ročně.

Street dance: je také jeden z velice oblíbených tanečních kroužků, které DDM Strakonice nabízí. Tanečníci kombinují dohromady různé taneční styly a snaží se o vytvoření vlastního osobního stylu. Kroužek má ve své nabídce tři skupiny: Street dance mini, Street dance dívky – Roast beef a výběrovou skupinu Street dance HVK. V průběhu let získává kroužek čím dál větší oblibu u mladých tanečnic. Ve školním roce 2016/17 navštěvovalo kroužek 42 účastníků.³⁴ O dva roky později se počet zvedl na 68 účastníků.³⁵

Včelařský kroužek: Založení tohoto kroužku sahá do roku 1975, kroužek své zázemí našel v budově CEV Podskalí, kde je dodnes.

Vodácký kroužek: Historie vodácko-turistických oddílů nebyla v minulosti jednoduchá, Strakonický Junák patřil do zakázaných činností, a proto se oddíly roku 1970 přesunuly pod záštitu ODPM. Svou základnu našli vodáci v místnosti v Panské zahradě u letního kina v budově CEV na Podskalí. V roce 1982 se uskutečnil první táborový běh na Kadově, kam vodáci jezdí i v současnosti.³⁶

---

³² Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení ODPM Strakonice ve školním roce 1982/1983.

³³ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 2008/2009.

³⁴ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 2016/2017.

³⁵ Státní okresní archiv Strakonice. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 2018/2019.

³⁶ STANĚK, Libor. *Vodácko-turistické oddíly Strakonice: peřejemi času*, s. 18–33.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo popsat vývoj Domu dětí a mládeže ve Strakonících po roce 1989 až po současnost.

První kapitola této práce slouží pro přiblížení pozice mimoškolní výchovy a počátek vzniku středisek pro volný čas v tehdejší Československu. V této souvislosti byl popsán vznik Okresního domu pionýrů a mládeže ve Strakonících. Ten svou činnost nabízel již v 60. letech 20. století a začal si budovat své jméno ve městě. V té době byla činnost ovlivněna tehdejší režimem a byla zaměřena pro děti a mládež do 18 let.

Ve druhé kapitole se práce zabývala transformací zájmového vzdělávání a dopadem na vybrané zařízení. Dům dětí a mládeže ve Strakonících zažíval počátkem 90. let 20. století mnoho změn. Došlo ke zrušení metodického oddělení, které dříve poskytovalo podporu pionýrským organizacím na školách, a dvě pracovnice zařízení proto byly přeloženy na jiná pracovní místa v rámci působnosti školského úřadu a na DDM Strakonice již dále nepůsobily. Po celou dobu transformace byla v čele zařízení ředitelka Hedvika Kozlová, která zařízení opouští až v roce 1995. Dlouho dobu byl nedostatek interních zaměstnanců, a tak muselo DDM některé své činnosti pozastavit. Dalším problémem bylo stěhování z původní budovy na Velkém náměstí do budovy v ulici Kochana z Prachové, což také zapříčinilo omezení činnosti a další komplikace způsobené nedostatečným prostorem a vybavením učeben.

V roce 1995 došlo k rozšíření činnosti a zařízení získalo bývalou budovu SSM, ve které začala být uskutečňována zájmová činnost pro mládež nad 15 let. Budova je dnes hlavním pracovištěm zařízení. Rozšířila se nabídka kroužků pro starší mládež a zvětšil se počet sportovních kroužků. Mezi lety 1995–2002 se ve vedení zařízení vystřídal pět ředitelů, přičemž v roce 2002 převzala roli ředitele Mgr. Iva Šrámková, která na pozici ředitele je dodnes.

Ve čtvrté kapitole je představena činnost DDM Strakonice ve 21. století, jsou zde přiblíženy podmínky personálního zajištění a vzdělávání externích pracovníků na základě zákona o pedagogických pracovnících a nastíněna problematika financování

a administrativy zájmového vzdělávání. Představeny byly rovněž aktuální prostorové podmínky, vč. odloučených pracovišť, kde zařízení vykonává svou činnost. Přehled historických proměn DDM Strakonice z hlediska fungování tohoto školského zařízení ukazuje, že vedle personálního zajištění také prostorové zázemí pro činnost je zřejmě druhým nejpodstatnějším faktorem, který vytváří podmínky pro fungování DDM. Dalším důležitým faktorem je proměňující se poptávka po zaměření aktivit zájmového vzdělávání a od ní se odvíjející nabídka zájmových kroužků. Proto v poslední části byly představeny zájmové kroužky, které pracovaly nebo ještě pracují při DDM Strakonice. Nyní zažívá DDM pestřejší období, než které bylo v 90. letech 20. století. To s sebou nese i riziko ztráty tradičního směru DDM. Dříve se muselo zařízení probíjet a snažit se udržet dostatečnou nabídku pravidelné i příležitostní činnosti. Nabídka činností se oproti původní změnila a u některých činnostech došlo k přerušení či kompletnímu zrušení.

DDM Strakonice prošel za posledních 30 let mnoha změnami, ale dokázal si ve městě udržet své místo pro trávení volného času dětí a mládeže. V posledních letech se objevila hrozba v podobě zvyšujícího počtu neziskových organizací, které nabízejí obdobné činnosti, které má ve své nabídce DDM. V reakci na to začalo DDM hledat svou výjimečnost, kterou našlo ve své přetrvávající tradici. Mezi klíčové aktivity patří pořádání letních a příměstských táborů, konání talentových soutěží, zájmové útvary a pořádání akcí pro veřejnost.

Jak v rozhovoru upozorňuje také současná ředitelka DDM Strakonice, problém pro fungování DDM může do budoucna představovat i nové pojetí volného času ve Vzdělávací strategii ČR do roku 2030+, ve které se uvádí myšlenka „otevřené školy“, resp. užšího propojení formálního vzdělávání a zájmového vzdělávání ve škole. Škola se tím má stát místem, ve kterém se budou žáci ráno vzdělávat a odpoledne se věnovat zájmovým činnostem, čímž by mohla klesnout poptávka po zájmových činnostech ve střediscích volného času.

Seznam použitých zdrojů

- DDM STRAKONICE. *Ochrana osobních údajů – DDM Strakonice* [online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://ddmstrakonice.cz/ochrana-osobnich-udaju/>.
- DDM STRAKONICE. *Oživené stezky* [online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://podskali.ddmstrakonice.cz/ozivene-stezky/>.
- DDM STRAKONICE. *ŠVP – Projekt IDEA 74 2019-2021* [online]. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: https://files.ddmstrakonice.cz/8846cslqsb18/%C5%A0VP_projekt_Idea_74_2019-2021.pdf?download.
- DUDOVÁ, Anna. Vývoj pedagogiky volného času v Československu. In *Čas volnosti – čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase*. Praha: Portál, 2012, s. 68–92. ISBN 978-80-262-0450-3.
- Dům dětí a mládeže Strakonice [online]. DDM Strakonice: ©2021 [cit. 2021-03-26]. Dostupné online: <https://ddmstrakonice.cz/>
- HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. 2. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.
- HOFBAUER, Břetislav a Michal KAPLÁNEK. *Kapitoly z pedagogiky volného času: soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7394-240-3.
- HOFBAUER, Břetislav. Vývoj, současný stav a výhled pedagogiky volného času v České republice. *Pedagogická orientace*, 2/2015.
- HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- KAPLÁNEK, Michal. Volný čas jako sociální problém na přelomu 19. a 20. století. In *Čas volnosti – čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase*. Praha: Portál, 2012, s. 41–44. ISBN 978-80-262-0450-3.
- MŠMT. *Koncepce státní podpory ve vztahu k mladé generaci v České republice do roku 2002*.
- MŠMT. *Střediska volného času* [online]. [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice; Bílá kniha. Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času.* Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5.

STANĚK, Libor. *Vodácko-turistické oddíly Strakonice: přejemi času.* Praha: Powerprint, 2020. ISBN 978-80-7568-248-2.

ŠRÁMKOVÁ, Iva. In: *Strakonice. Vlastivědný sborník. Díl 2. Kapitoly ze společenského života.* Strakonice: Město Strakonice, 2003 s. 135–143. ISBN 80-239-1640-8.

ŠRÁMKOVÁ, Iva a kol. *Dům dětí a mládeže, Strakonice; Školní vzdělávací program* [online]. DDM Strakonice. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: https://files.ddmstrakonice.cz/dejjgooq6a18/DDM_ST_SVP_2019.pdf?download.

Vyhláška č. 431/1992 Sb., o organizaci a financování soutěží a přehlídek žáků předškolních zařízení, škol a školských zařízení.

Vyhláška č. 432/1992 Sb., o střediscích pro volný čas dětí a mládeže.

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

Zákon č. 101/2000 Sb., zákon o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

Zákon č. 113/1993 Sb., o Fondu dětí a mládeže.

Zákon č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů.

Zákon č. 197/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 198/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 379/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

Zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství.

Zákon č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních.

Archivní zdroje

Státní okresní archiv Strakonice. Dům dětí a mládeže Strakonice, číslo NAD: 1268. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení ODPM Strakonice ve školním roce 1989/1990.

Státní okresní archiv Strakonice. Dům dětí a mládeže Strakonice, číslo NAD: 1268. Hodnotící zpráva o činnosti zařízení DDM Strakonice ve školním roce 1990/1991.

Státní okresní archiv Strakonice. Dům dětí a mládeže Strakonice, číslo NAD: 1268. Kronika DDM Strakonice 1989/1990.

Státní okresní archiv Strakonice. Dům dětí a mládeže Strakonice, číslo NAD: 1268. Plán práce pro DDM Strakonice na školní rok 1996/1997.

Ostatní zdroje

Nabídka zájmových kroužků DDM Strakonice [online]. V aktuální verzi dostupné z: <https://ddmstrakonice.cz/zajmove-krouzky-a-kurzy/>.

40 let DDM Strakonice – publikace vydaná u příležitosti 40. výročí vzniku. Iva Šrámková, Strakonice, 2003. Archiv DDM Strakonice.

Propagační materiál Odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Domy dětí a mládeže Jihočeského kraje. Archiv DDM Strakonice.

Příspěvek k 10. výročí činnosti Okresního domu pionýrů a mládeže ve Strakonicích, 1963–1973, osobní sbírka Hedviky Kozlové.

Příspěvek k 20. výročí činnosti Okresního domu pionýrů a mládeže ve Strakonicích, 1963–1983, osobní sbírka Hedviky Kozlové.

Seznam použitých zkratk

DDM – Dům dětí a mládeže

CEV – Centrum ekologické výchovy

CVČDM – Centrum pro volný čas dětí a mládeže

GDPR – General Data Protection Regulation

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NDR – Německá demokratická republika

ODPM – Okresní dům pionýrů a mládeže

OV KSČ – Okresní výbor Komunistické strany Československa

OSN – Organizace spojených národů

Rada ONV – Rada Okresního národního výboru

SRPD – Sdružení rodičů a přátel domu

SSM – Socialistický svaz mládeže

SVČ – středisko volného času

ŠVP – Školní vzdělávací program

Přílohy

Příloha A: Přepis rozhovoru s Hedvikou Kozlovou

Příloha B: Přepis rozhovoru s Mgr. Milanem Jandou

Příloha C: Přepis rozhovoru s Mgr. Ivou Šrámkovou

Příloha A: Přepis rozhovoru – Hedvika Kozlová

Hedvika Kozlová byla na pozici ředitelky přes dvacet let. Před nástupem na pozici ředitelky pracovala jako učitelka na Základní škole. Díky ní zvládlo zařízení udržet si své místo v nelehkých počátcích 90. let 20. století. V nynější době je již v penzi.

Kudy vedla Vaše cesta do ředitelského křesla DDM Strakonice? Bylo to vždy Vaším snem tuto funkci vykonávat?

Nastoupila jsem v září roku 1974 do oddělení metodiky. Dům měl tehdy osm oddělení. Dvě oddělení byly pro pionýrskou organizaci, což byla škola pionýrských pracovníků a metodika. Metodika se zabývala připravovat metodiku pro oddílové vedoucí pionýra. V této době byla na každé škole pionýrská organizace, která měla téměř na každé třídě svého oddílového vedoucího. Aby vedoucí věděli, co dělat, tak se pro ně připravovaly metodické náměty ke schůzkám. Do roku 1974 jsem učila, a poněvadž jsem na škole sama vedla skupinu, tak jsem dostala možnost dělat metodiku pro tyto vedoucí. Připravovali jsme poznávací trasy – po Blatensku, po Strakonicku a různě okolo. Obsahovalo to poznávat různé památky, památné desky, památné kapličky a děti si mezi tím upekly buřty, anebo poznávaly kytky. Bylo to přes víkend, třeba okolo 10 výletů. Děti si je ve škole rozpracovaly a pak šly. Nebyla v tom obsažena politika. Bylo to poznávání rodného kraje. Od září jsem šla do DDM a měla jsem to domluvené tak, že tam budu pouze rok a potom půjdu opět učit. Ale na žádost partaje jsem se stala ředitelkou našeho

Okresního domu pionýrů a mládeže. V té době u nás byly 3 domy – my byli okresní, Blatná a Vodňany byly městské domy.

Jak dlouho jste na této pozici byla?

Nastoupila jsem 1. 4. 1975, do 31. 1. 1995, téměř 20 let. Od 6. ledna 1996 jsem byla v důchodu. Měla jsme připravit zázemí pro mládež nad 15 let – v současné budově DDM. Mělo se tam připravit zázemí pro děti a mládež. Milan šel od 1. února 1995. Staral se o ten spodek, jak je DDM. Tam že bude činnost pro mládež nad 15 let, v Kochance zůstane pro děti do 15 let. Připravila jsem ještě letní činnost, tábory a k 1. 9. už jsem se vzdala podpisového práva jako ředitel.

Jaké měla v té době DDM svá pracoviště?

Už tenkrát se začal budovat Dům pionýrů na náměstí. Dřív jsme měli jen malý baráček na Podskalí. Budova prošla velkou rekonstrukcí. V dubnu, když jsem nastoupila, tak mi řekli, co tam chci, a co jsem potřebovala, to zařídili. Měli jsme tam oddělení tělovýchovy, turistiky, estetiky, společenských věd, techniky a přírodověda zůstala na Podskalí. V nové budově jsme měli krásné místnosti pro dívčí klub. Holky měly sporáky a šicí stroje přímo udělané pro ně. Jedna místnost byla jako archiv, pak místnost pro paličkování a estetiku, místnost pro výuku jazyků a výtvarku, čítárna, zatím tam tedy nebyla technika. Techniku přesunuli na 3 roky naproti Hotel Růže do tehdejší Švadlenky. Tam přesunuli celou techniku, protože zde byly počítače a modeláři. Kluci tam měli i velikou autodráhu. To vydrželo do roku 1990, než se budova na náměstí vrátila majiteli, a on chtěl obrovský nájem, což školství nechtělo platit. V roce 1992 jsme byli nuceni budovu opustit z toho důvodu, že si zde udělal zázemí školský úřad. Dostali jsme místo toho budovu v ulici Kochana z Prachové. Byla to bývalá revoluční škola, která byla již přes deset let nepoužívaná. Byly tam velké třídy, dělali jsme přepážky, kvůli nedostatečnému rozčlenění pro naše kroužky. Budova byla v dezolátním stavu, úplný opak předchozí budovy. Dále jsme měli turistickou základnu Zálesí.

Jak se měnil v průběhu let zájem účastníků na nabízené aktivity? Reagovala na změny zájmů i nabídka kroužků?

Snažili jsme se. Bylo to hlavně v souvislosti, jestli jsme na to dokázali sehnat lidi. Velký zájem byl o taneční a hudební kroužky. Chovatelský kroužek na Podskalí patřil mezi tradiční.

Jak to tenkrát bylo s financováním?

Nás financoval okres, odbor školství našeho okresu. Museli jsme dělat rozpočty i na platy a všechno. Musím říct, že jsme nikdy neživořili, když školství něco zbylo, tak nám třeba něco přihodili. Na činnost jsme peníze měli, když jsme si zažádali o finance na město, aby nám přispěli na Prácheňský soubor, který reprezentoval město, tak aby nám přispěli na činnost. I sportovní soutěže financovali, ale ne moc.

Jaké nastaly změny po roce 1989?

Zrušil se pionýr a ze škol odešly všechny oddělení pionýrů, to se zrušilo. Změny byly pouze v tom, že se zrušilo oddělení metodiky. Zrušila se práce pracovnice, která měla na starosti výchovu pionýrských pracovníků a práce, co se staraly o ty pionýry, jakože děti. Odešly nám tedy dvě pracovnice, školský úřad je přeložil na jiné pracoviště a zůstalo tam 6 pracovníků, kteří byli odborní a dělala se ta odborná činnost. Přestaly se dělat akce, jako dny města a tak. Zůstala jen pravidelná činnost a pak soutěže. To jsme organizovali soutěž v češtině, němčině, měli jsme na to místnost, biologická olympiáda, asi i technická soutěž. Zůstaly nám jen odborné soutěže. V roce 1992 jsme šli na Kochanku, tam to bylo horší, muselo se zrušit promítání filmů pro družiny, udělali jsme místnost pro tancování, byl větší počet dětí, dříve kolem 15, pak kolem 20. Činnost techniky upadla, zůstaly počítače a autodráha, co bývalo na Podskalí nebo na náměstí, tak se to nedalo srovnat.

Jaké byly základní dokumenty, podle kterých se ODPM řídilo?

Samozřejmě už tenkrát to byl školský zákon, ale tenkrát přímé předpisy, co má dům dělat, tak nebyly. Proto na ten dům nemohl jít zkrátka každý. Jestli ale něco bylo, tak už si na to nepamatují.

Na co jste nejvíce pyšná, že se Vám podařilo dokázat?

Když jsem přišla na dům, tak tady bylo málo kroužků, protože v budově na Podskalí bylo málo místností. Činnost se razantně zvýšila v budově na náměstí. Celkově jsme to pozvedli. Děti zde měly pěkné zázemí, byly spokojené. My měli dobrou partu lidí. Když jsme dělali ty větší akce, třeba týkající se přírodovědy, tak jsme tam šli pomáhat všichni. Jsem pyšná na předělání té budovy na náměstí. Měli jsme tam krásný velký sál pro taneční kroužky, dostatek prostoru, skvěle vybavené učebny. Je škoda, že o tuto budovu posléze DDM přišlo.

Jakou podle Vás mají domy dětí a mládeže budoucnost? Budou tu s námi?

Budou, je to nutné. Ty děti odpoledne potřebují něco dělat, nemusí mít moc kroužků, stačí jeden. Ale aby měly nějakou povinnost, hlavně oprostění od elektroniky. Na kroužku získávají zkušenosti. Přijdou do jiného kolektivu. Je to zájmová činnost, která se jim může do budoucna hodit. Takle mimoškolní činnost má určitě smysl. My třeba měli kytarový kroužek, který sice nebyl na vysoké úrovni, ale něco se tam naučili, ty hlavní věci. Nemusí být virtuóz, hlavní je si to užít a získat přátele v kolektivu.

Příloha B: Přepis rozhovoru – Mgr. Milan Janda

Mgr. Milan Janda je v současné době učitelem tělesné a občanské výchovy na strakonickém Gymnáziu, kde působí již od r. 2001. Dále je předsedou SK Basketbalu Strakonice. V roce 1995 nastoupil na pozici ředitele DDM Strakonice, kde působil dva roky.

Kudy vedla Vaše cesta do ředitelského křesla DDM Strakonice? Bylo to vždy Vaším snem tuto funkci vykonávat?

Jeden z důvodů, proč jsem šel na konkurz na tuto pozici, bylo, že v tomto období po Sametové revoluci se měnil celkový režim a jednalo se o tom, co bude nadále s budovou, kde tehdejší ODPM sídlil. V té době jsem se zabýval hodně basketbalem a šel jsem tam s ambicemi podpořit skrze ODPM sportovní spolky a kluby, aby se mohly registrovat, a zajistit jim nějaké prostředky pro jejich činnost.

Jak dlouho jste na této pozici byl?

Na pozici ředitele jsem nastoupil někdy v devadesátém, devadesátém prvním roce, jakožto nástupce po předchozí ředitelce paní Kozlové. Ředitelem jsem byl pět let.

Kde v té době mělo DDM (tehdy ODPM) své zázemí?

Nastupoval jsem v době, kdy hlavní zázemí bylo v současné budově ZUŠ v ulici Kochana z Prachové, kde jsem měl ředitelnu. Dále činnost pokračovala v Centru ekologické výchovy na Podskalí a v majetku jsme také měli budovu bývalé školy na Zálesí u Vacova. Okresní výbor bývalého SSM sídlil v současné budově DDM a vedle byl OV KSČ.

90. léta byla plná změn a pro domy dětí a mládeže to znamenalo těžkou dobu, jak na toto období vzpomínáte Vy? Jaké změny tato doba přinesla?

Po roce 1989 došlo ke změně názvu a z Okresního domu pionýrů a mládeže se najednou stal Dům dětí a mládeže. Tehdy bylo vše v prvním kole jednání. Jednalo se o Fond dětí a mládeže, který také vznikl v 90. roce, a měl transformovat bývalé majetky SSM a pionýrů. Realizovaly se převody majetku z tohoto Fondu dětí do jiných státních institucí. V tomto období jsem řešil rozjetí provozu v nové budově, která je momentálním zázemím DDM. Trvalo to a nebylo to jednoduché.

Potýkalo se v té době DDM s finančními problémy?

V té době jsme byli pod správou Okresního úřadu. Školský odbor tehdy rozděloval finance mezi školské instituce. Bohužel domy dětí a mládeže byly na posledním žebříčku při rozdělování financí. Peněz nebylo mnoho.

Jaký to mělo vliv na zájmové kroužky?

Kroužky nadále probíhaly na pracovišti na Podskalí, dále výpočetní technika, paličkování, autodráha a další probíhaly v prostorách DDM. K tomu jsme začali přiřazovat sportovní kroužky, aby oddíly měly tréninky pod naším zařízením. Trenéři dostávali odměny, na které DDM mělo.

Jak se změnil zájem účastníků o nabízené aktivity?

Tehdy to byla přelomová doba mezi tím socialismem, kdy děti tenkrát musely chodit skoro „povinně“, takže tenkrát žádné náborové akce nebyly. Pouze vypsal nabídku. Kdo nechodil do pionýrů, byl podezřelý. Za nás to fungovalo stejným způsobem. Dávali jsme letáčky do škol a děti se přihlašovaly přímo u nás nebo vedoucím, kteří tam byli vypsaní. Z hlediska zájmu nedokážu posoudit. Nevím, kolik funguje kroužků a nevím, jak to narostlo či kleslo. V tomto období došlo k tomu, že se navýšil počet kroužků s nějakou sportovní tematikou a nabídkou. Nebylo to v našich prostorech. Bylo to ve spolupráci se sportovními kluby, které fungovaly v pronajatých prostorech. Vedli si deník a byli vedení jako vedoucí zájmových kroužků. Po příchodu Jarky Hubenejch, která zezáčátku působila jako má spolupracovnice a po mém odchodu se ujala vedení zařízení, se začaly nabízet i další volnočasové aktivity, Kolegyně byla velice akční a doba se vyvíjela, což mělo za následek i větší zájem o další aktivity dětí a mládeže. V té době jsme spolupracovali i s ostatními domy dětí a mládeže a řešili jsme, jak oni řeší nabízení dalších aktivit. Ostatní domy měly daleko větší hospodářskou činnost. Tak jsme se snažili o větší rozvoj činností. Právě Jaroslava Hubená se snažila organizovat koncerty a zájezdy do divadel apod. Byla to přelomová doba, kdy se z povinně organizovaných volnočasových aktivit začalo přesouvat do spíše „doby volné ruky“. Dělali jsme leták s informacemi o kroužkách – jaké máme a jaké bychom chtěli otevřít. Bylo to podobné jako v dnešní době. Když se našel člověk, který měl chuť něco s dětmi dělat a měl nějaký zájem, tak se vymyslel způsob, jak se daný kroužek bude dát vést a zrealizovalo se to. Naše DDM mělo smůlu v tom, že ostatní měli své základny, ale náš dům měl pouze Zálesí, které nebylo v dobrém stavu a nebyly ani finance na jeho rekonstrukci.

Jak to tenkrát bylo s pořádáním táborů, které v dnešní době probíhají právě v této budově?

V létě se tam pořádalo pár běhů táborů, ale byla to naše jediná základna, která se nedala ani nijak dále ekonomicky využít. Nebyly tam žádná hygienická opatření, nebyla tam ani pořádná kuchyně. Paní Hubená tam nějaké tábory organizovala. Něco tam bylo, ale bylo to těžké. To byl jeden z velkých problémů. Tenkrát byl také problém získávat dotaci, aby se zařízení zrekonstruovalo. Dotační programy tenkrát ještě nebyly, takže to bylo neřešitelné a zvažovalo se i uzavření Zálesí a nic tam neorganizovat.

Řídili jste se podle nějakého strategického plánu?

Byla pravidla, která platila z hlediska školství. Nebyly vzdělávací programy. Za mě se to moc neřešilo. Dělal se výkaz kroužků, které byly. Podle toho se žádalo o peníze na jejich provoz a podle toho se řešil rozpočet organizace, ale nebylo to daný, jako teď. Teď se musí ředitelé snažit prokousávat a snažit se něco získat. Bylo to ve vývoji. Jak z hlediska financování, tak dotačních fondů a co se tam má dělat. Tenkrát byla ideologie toho, co se má dělat, a my najednou získali volnou ruku. Pokud bylo ideologické zastřešení, dalo se to. My měli volnou dobu, takže pokud si někdo něco vymyslel, tak se to nějakým způsobem zorganizovalo.

Jak to bylo s personálním zajištěním?

Nebudu lhát, pro mě to tenkrát byl docela veliký problém. Bylo nás tam asi pět – já, zástupce ředitele, ekonomka, zaměstnankyně, která měla na starosti CEVKO, správce a paní na úklid. Stálých zaměstnanců tedy bylo málo a činnost stála na externistech, kteří u nás byli na dohodu o pracovní činnosti. Z mého pohledu to byl veliký problém, protože někteří kmenoví zaměstnanci byli zvyklí ještě na socialistický režim a bylo těžké s nimi vykomunikovat nějakou změnu. Byli zvyklí to dělat s ohledem na tehdejší dobu.

Co považujete za svůj největší úspěch za dobu, co jste byl ředitelem DDM?

Splnění cíle. To, že se podařilo dotáhnout změny do konce, zrealizovat převod budovy bývalého SSM do našeho majetku. S tím jsem tam šel, že je to jedna z hlavních priorit. Nikdo si nedokáže představit, v jakém to bylo stavu. Tehdy tam fungovala jediná činnost, a to Rock klub. To bylo jediné, co tam bylo. Bývalí svazáci tam tenkrát soukromníci a kopírovali kazety. Využívali počítače i techniku, která tam byla. Jenže to, co

mělo hodnotu, při jejich odchodu zmizelo. Když jsme potom dělali inventuru, tak tam mnoho věcí chybělo. Zůstaly tam pouze zničené věci. Přebírali jsme poloprázdnou budovu, do které zatékalo. Z místních financí okresního rozpočtu se opravovala střecha a prováděla se rekonstrukce. Po tom Rock klubu tam bylo vše natřené na černo. Mám dojem, že tam tenkrát vystupovaly i kapely. My ten klub zavřeli, protože jsme nechtěli, aby se v tomto prostředí pohybovaly děti. Po rekonstrukci jsme udělali i den otevřených dveří, který ale moc zájmu u občanů nesklidil. Přišli všeho všudy dva lidi. Když skončila činnost i v budově současné ZUŠ, tak se vše začalo přesouvat do současné budovy DDM Na Ohradě. Největší úspěch tedy považuji to, že ta budova této instituce je jako stopa po mně.

Jak na toto období vzpomínáte?

Vyzkoušel jsem si stát v čele nějaké instituce a mé ambice v tomto směru skončily. Asi nejsem ideální typ na šéfování. Jsem za tuto zkušenost rád.

Jakou podle Vás mají domy dětí a mládeže budoucnost? Zůstanou tu s námi?

O tom se diskutuje už od roku devadesát. Je to otázka, která se řeší. Když jsem já začínal fungovat, tak jedna z těch věcí byla složitá v tom, že z hlediska školského systému stály tehdy určitě domy dětí a mládeže na periferii zájmu. Mohli jsme se snažit, ale pionýři toho tenkrát tady moc neměli. Musely se naplnit požadavky škol a pak až jsme přišli na řadu my, do toho jsme se museli vejít. Já si myslím, že domy dětí a mládeže by místo měly mít a že tu ještě nějakou dobu určitě budou. Někaké činnosti by bez DDM neexistovaly a nefungovaly. Sportovní aktivity, z mého pohledu, by tu běžely i dál, ale řada aktivit, pokud by nebyly domy dětí, tak by ve volnočasové nabídce pro mládež nebyla. Já jsem v tomto směru celkem optimista. Je to ale boj. Musí si najít, jako my tehdy, nějaké místo a snažit se prosadit. Získávat určité dotace, granty či projekty, aby se mohly prosazovat. Tehdy Iveta Gruzovská začala s nabídkami pobytů u moře v Chorvatsku, což mělo pozitivní ohlasy u místních. Sleduji i nynější rozvoj, který DDM prožívá za současného vedení paní ředitelky Ivy Šrámkové.

Příloha C: Přepis rozhovoru - Mgr. Iva Šrámková

Mgr. Iva Šrámková je od roku 2002 ředitelkou strakonického Domu dětí a mládeže. Dříve působila několik let jako učitelka na základní škole a spolupodílela se na vedení folklórního uskupení Prácheňáček.

Kudy vedla Vaše cesta do ředitelského křesla DDM Strakonice? Bylo to vždy Vaším snem tuto funkci vykonávat?

Cesta byla poměrně dlouhá, protože nabídku na toto místo jsem dostala již čtyřikrát předtím, než jsem tedy tenkrát v roce 2002 teprve kývla. Ten sen úplně nevím, ale vždy jsem se věnovala kromě učení i volnému času dětí. Nejvíce to bylo v souvislosti s folklórním tancem Prácheňáček. Protože byl řádku let kroužkem Domu dětí a mládeže od 80. let, než se stal občanským sdružením. Byla jsem jako externí pracovník zde v DDM. Dále jsem se podílela na pořádání táborů. Mám možnost se tady realizovat.

Vzpomenete si jací ředitelé zde působili před Vámi?

Zkusím to. Nejdelší období zde byla paní Hedvika Kozlová, po ní nastoupil pan Milan Janda a toho vystřídala paní Jaroslava Hubená. Poté se na krátkou dobu stal ředitelem pan Vlastimil Němejc, který momentálně působí jako učitel na Středním odborném Učilišti Strakonice. Jako další přišla na pozici Věra Zemanová, která byla původní pracovnící DDM. A jako poslední přede mnou byl na místo ředitele pověřen pan ředitel Josef Hošek, který zde byl půl roku. V roce 2002 byl vyhlášen konkurz, do kterého jsem se přihlásila.

Jak dlouho jste na této pozici?

Již 18 let.

Kde v té době má DDM své zázemí/pracoviště?

V rejstříku škol máme zapsané pracoviště 4 – Na ohradě 417, což je hlavní pracoviště, dále pak Centrum ekologické výchovy (Podskalí 309), pobočka DDM Vodňany (Kosádkova 453) a turistická základna Zálesí 63 v obci Drážov. Ve Volyni a Vodňanech máme možnost se realizovat – jsou to místa, ve kterých činnost vykonáváme za určitých podmínek, máme s nimi uzavřenou smlouvu. Dále si pronajímáme sportovní haly ve Strakonících a také fitness klub „Elko“ v Ellerově ulici.

Jaké jsou dnes finanční prostředky DDM?

V prvé řadě jsou to peníze od zřizovatele, což je tedy kraj. Od něho dostáváme finance na provoz a ostatní věci, na které se žádá každým rokem v souvislosti s rozpočtem. Za druhé příjmy od rodičů a klientů, tzv. zápisné, které je dáno vyhláškou. A za třetí to jsou granty a příspěvky. Mohou to být například příspěvky od města Vodňany nebo zažádáním neboli podáním žádosti o příspěvek pro činnost. Příspěvek je částka, na které se již nemusíme spolupodílet. Takže když nám město poskytne třicet tisíc, my můžeme celou částku vyčerpat a použít. Grant jsou peníze, které se skládají z toho, co nám dá to místo, kam žádáme, a část spolupodílu, který do toho my musíme vložit. Granty proudí z ministerstva školství, ministerstva kultury, ministerstva pro místní rozvoj, ministerstva životního prostředí a také do roku 2018 byla možnost o grant žádat od zřizovatele. Dnes žádáme zřizovatele přímo. V neposlední řadě jsou to také sponzorské dary.

Jak se mění zájem účastníků o nabízené aktivity? Jak na tu změnu reaguje nabídka kroužků?

Nabídka kroužků musí reagovat na změny, které jsou ve společnosti. Je fajn mít tradiční kroužky, jako jsou chovatelské, vodácké, hudební, jazykové, tvořivé a výtvarné. I ty však prochází proměnou. Musí reagovat na poptávku a požadavky dětí i rodičů, na nové trendy a novinky. Snažíme se každý rok přijít s nějakou novinkou. Velký zájem je o výpočetní techniku, taneční kroužky. Jednou v kraji jsme měli nejvíce tanečníků. Jedná se o tance jako je break dance, aerobik, jump style, start dance atd. Občas stačilo obměnit název, a najednou byl větší zájem. Dále jsme zjistili, že se na školách přestaly v rámci školy nabízet dílny nebo elektro. Proto u nás vznikl elektrošikula. Také se to odvíjí s ohledem na externí pracovníky.

Vzpomenete si jaký je momentální počet nabízených zájmových kroužků?

Ve statistice jsme naposled vykazovali asi 123 kroužků. Ale třeba kytar je asi deset, proto si myslím, že v nabídce je tak okolo 60 kroužků. Zapomněla bych na sportovní oddíly. Ve Strakonících sportovní kluby jdou po výkonech, u nás jde o rozvinutí zájmu, setkávání se s kamarády. Nejedeme na výkony, ale snažíme se dát sociálně-estetično a takové to bezpečno. Také máme spoustu šikovných dětí, kterým se snažíme dát co nejlepší možnosti ke své realizaci.

Kdy se podle Vás začal zvětšovat zájem o příměstské tábory?

Vodňany se otevřely v roce 2004, tam byly příměstské tábory fenoménem už tenkrát. Ve Strakonících od roku 2002 do roku 2010 to nemělo tak velký úspěch. Nabízely se, ale nenaplnily se. Proto jsme zkoušeli nabízet například Den plný her o letních prázdninách. Dle zákona může být příměstský tábor dlouhý 3 a více dní. Snažili jsme se pomalu nabízet více a více dní. Od roku 2010 se daří tábory naplňovat a teď je sedm z devíti táboru hned plný po spuštění registrací. Je to způsobené jak časovou vytížeností rodičů, tak i vhodností pro děti, které ještě nechtějí být tak dlouho bez rodičů.

Jaké jsou základní dokumenty, podle kterých se činnost DDM řídí?

Protože jsme školské zařízení náš statut je dán školským zákonem č. 561/2004 Sb. Dále je zde vyhláška č. 74/2005, o zájmovém vzdělávání ve znění pozdějších předpisů, ta nám říká, jaké jsou formy vzdělávání se a za jakých podmínek by měla být ekonomická část. Jako další je to zákon o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb., zákoník práce a vyhlášky týkající se ekonomické stránky, jako finanční kontrola, účetnictví apod.

Jaké naopak dokumenty má povinně DDM tvořit?

Školským zákonem je dáno, že se musí tvořit ŠVP, protože jsme školské zařízení. Potom matrika a hodnotící zpráva. Termínem je to výroční zpráva, ale tu nemusíme tvořit, proto jen hodnotící zpráva, ve které reagujeme na ŠVP.

Dle pozdějšího znění zákona o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb. musí mít externí pracovníci pro konání dílčí pedagogické činnosti vykonaný kurz pedagoga volného času v rozsahu 40 hodin. Jak se s tímto vypořádalo DDM?

Zákon o pedagogických pracovnících uvádí, že i externí pracovníci budou muset být vzděláni. Dostali krásný název „pedagog vykonávající dílčí pedagogickou činnost“ a bylo dáno, že musí mít určitou délku a formu vzdělání. K tomu byla stanovena vzdělávací místa a jedna z možností vzdělání byla tzv. „K2“, což bylo vzdělávání, které řídil Národní institut dětí a mládeže a byla vybrána stanoviště, byli vybraní lidé, kde to Národní institut zajišťoval, a zájemci, kteří prošli školením, to mohli vykonávat v DDM.

Co považujete za svůj největší úspěch za dobu, co jste ředitelkou DDM?

Rozhodně zateplení budovy Na Ohradě. O to jsem žádala od roku 2003 každým rokem. Byly tu boletické panely, takže v zimě tu byla zima, v létě zase horko. Takže to rozhod-

ně považuji za veliký úspěch. Jako další zlepšení povědomí o DDM. Když jsem nastoupila, tak povědomí bylo dost zkreslené, co tam vlastně dělají? Také získání dojmu, že je to partner i pro další organizace, místo pro děti, kam můžou přijít a kam můžou něco prožít. Velký počin byly Vodňany – znovuotevření pobočky. Je to složité, když se něco zruší. Vodňany byly zrušené myslím roku 1996 a my až v roce 2004 otevírali. A dále rekonstrukce Zálesí. Tábory na Zálesí mají velikou odezvu a dobré reference. Během 3–4 dnů máme naplněné termíny. Velká proměna čekala i CEV na Podskalí.

Mluvila jste o rekonstrukci budovy Na Ohradě, o jaké změny se jednalo?

V roce 2003 se vyměnila okna ve spodní části v budově Na Ohradě, za rok poté nahoře. To probíhalo za provozu, což nebylo jednoduché. Dále rekonstrukce sociálů, elektřina v souvislosti s novou technikou, osvětlení, reagovalo se na to, co bylo potřeba a také jsme potřebovali splňovat určité hygienické požadavky. V roce 2017 proběhlo zateplení budovy, objekt prošel velkou proměnou. Částka sahala až k osmi milionům. Udělala se nová střecha a zateplení, dolní sál, zrekonstruoval se Orion, který je v naší budově v podnájmu, udělaly se nové podlahy apod.

Jakou podle Vás mají domy dětí a mládeže budoucnost? Zůstanou tu s námi?

Toto je problém asi posledních dvou let. Před 10 lety začal boom neziskových organizací, které se zjevily výstěkem do tmy. Dostaly peníze na nějaký projekt, který měl trvání do pěti let a kopírovaly činnost DDM. Cítili jsme to jako hrozbu a chtěli jsme být něčím výjimeční. Začali jsme se zabývat tím, jestli to místo tady máme. My ho našli právě v tom, že jsme výjimeční, že je tady tradice a koncepce. Něco, co můžeme nabízet dětem nejenom, že je to udržitelnost pěti let, ale je tu zájmové vzdělávání, které má návaznost a tradici a koncepci, jak už jsem předtím zmínila. Teď nastává problém Vzdělávací strategie ČR do roku 2030⁺. Nám tu hrozbu dali jako „otevřená škola“. Což znamená, že škola je místo, kde se dopoledne vzdělává a odpoledne zde děti tráví volný čas. Možná, že to logiku trochu má, ale dle mého názoru, když jsem byla 16 let učitelkou na základní škole, tak to dítě rádo změní místo, ale i lidi. Jak škola zajistí změnu? My se snažíme o změnu, například nové učebny, nové obrázky v učebně, nové možnosti atd.

Abstrakt

PETRÁŠOVÁ, S. *Proměny Domu dětí a mládeže ve Strakonících po roce 1989*. České Budějovice 2021. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce PaedDr. Petr Bauman, Ph.D.

Klíčová slova: DDM Strakonice, transformace, zájmové vzdělávání, 1989, mimoškolní výchova, dům dětí a mládeže

Práce se zabývá vývojem Domu dětí a mládeže ve Strakonících po roce 1989 až po současnost. V první části bakalářské práce se jedná o popis změn, které postihly zařízení při transformaci zařízení pro volný čas po Sametové revoluci. Jedná se o popis 90. let 20. století, jakožto změny budov, vedení a získávání si svého místa ve městě Strakonice, jakožto místo pro trávení volného času dětí a mládeže. Dále je představen popis činnosti zařízení ve 21. století, formy vzdělávání, personální zajištění, finanční stránka a v neposlední řadě popis zájmových kroužků, na jejichž nabídce lze vývoj DDM Strakonice rovněž představit.

Abstract

Transformations of Youth Centre (Dům dětí a mládeže) in Strakonice after 1989

Key words: DDM Strakonice, transformation, leisure education, 1989, out-of-school education, youth centre

The subject of this thesis is the examination of the evolution of Youth Centre (Dům dětí a mládeže) in Strakonice since 1989. First, the changes that affected leisure education facilities after the Velvet revolution are described. The description focused on the alternations to the buildings and the management in the last decade of the 20th century, as well as its assertion as one of the main places for children and youths to spend their free time in the city of Strakonice. Next, the activities carried out as well as the forms of leisure education, HR and finance issues and the range of the offered leisure clubs are presented to demonstrate the evolution of the DDM Strakonice in the 21st century.